

ELŐFIZETÉS

BELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.

HIRDETESEK:
6-hatásos postát sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, május 14.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Praeludium.

A képviselőház ülése.

Az összeférhetlenség revíziója.

A kassói közgyűlés.

A budapesti egyetem ünnepe.

A Polgári Takarékpénztár ügye.

Allandó iparszarnok Aradon.

Egy uri család katasztrófája.

A nagykorút rendezése.

Egy asszony, aki nincs sehol.

Tárca: Albion leánya. Irta: Csehov Antal.

Regény-Csarnok: Dawson bankja. Irta: Trewmann József. Fordította: Hevessi Jenő.

Praeludium.

Budapest, május 13.

Most, hogy a szabadelvűpárt immár általánosságban letárgyalta az összeférhetlenségi törvényjavaslatot, teljesen tiszta kép áll előttünk nemcsak a javaslat sorsára nézve, hanem a szabadelvűpártban előforduló nézeteltérésekről is.

Ime, ez a tárgyalás két dolgot bizonyít. Az egyik az, hogy Széll Kálmán miniszterelnök egész presztizsét belevitte az ügybe és hogy mint felelős kormányelnök a maga sorsát a javaslathoz fűzte.

Mi bizonyára nem vagyunk ellenségei a képviselők gazdasági tevékenységének, de az kétségtelen, hogy egyesek, mint például Ugron, az 1875-iki összeférhetlenségi törvény szellemét súlyosan megsértették és ha koncedáljuk is, hogy ez a legtöbbnél nem történt törvényhozói füg-

gellenségek rovására, mégis a közvélemény előtt is nagyot ártottak e tullepések a parlament tekintélyének.

Ez kétségtelen. A mostani törvényjavaslatnak bizonyos jogcíme tehát meg van, bár az is bizonyos, hogy úgy, amint a ház előtt áll, túl ment a szükséges határokon.

Hogy ez így van, annak legnagyobb bizonyítéka az a nézeteltérés, mely a szabadelvűpártban éppen a két napi pártértekezleten nyilvánult. Mindazonáltal úgy véljük, hogy akik e véleménykülönbségekben a szabadelvű párt bomlását jövendölik, csak afféle vészjóslók, akiknek jóslata szerencsére csak olyan kárörvendő kombinációknak fognak beigazolódni, melyekkel az illetők nagyon valószínű, hogy felsülnek.

Sem Tisza Kálmántól, sem Tisza István gróftól, sőt még Széchenyi Aladár gróftól sem hallottunk olyan aggályokat, amelyek a részletes tárgyalás során eloszlatathatók ne volnának.

El is fognak oszlani és a szabadelvűpárt emez előkelőségei módot fognak találni, hogy az ő javaslatuk ama lényege elfogadtassék, mely szerint a politikai függetlenség a komoly gazdasági tevékenységgel szembe ne állíttassék. Hiszen ebben egyet kell értenie velök Szilágyi Dezsőnek is.

Mi azt hisszük, hogy a nézetkülönbségek ütközéspontja ott lesz; ahol a mezőgazdasági vállalkozások a pénzügyi vál-

lalkozásokkal találkoznak. Ebből a bonyodalomból pedig bizony ki fog vezetni a kormány és a szabadelvűpárt együttes és harmonikus törekvése.

Pártbomlás pedig, reméljük, hogy nem lesz. Ime ez a szabadelvűpárti tárgyalásnak a második tanúsága.

Lehet, sőt vannak, voltak és lesznek is nézeteltérések a szabadelvűpártban, de akkor, a midőn a párt egységéről van szó, akkor a szabadelvűpárt előkelőségei s a szabadelvűség igaz bajnokai mindig megtudták vonni a határvonalat, a melyen túlmenni annyit jelentene, mint az ország érdekeit figyelmen kívül hagyni.

Már pedig most, a midőn a reakció itt is, ott is felveti a fejét s a közéletben felmerült egyes jelenségek legalább is gondolkozóba kell, hogy ejtsék a szabadelvűeket, szinte végzetessé válhatnak a haza sorsára, ha a szabadelvűpárt bomlásnak indulna. Minden igaz szabadelvű embernek azt kell óhajtania.

— Ettől pedig az ég hosszú időre óvjon meg bennünket.

Mi őszintén és igazán nagyrabecsüljük Tisza Kálmán elvitázhatatlan érdemeit. Bármit mondanak is ellenségei, az ő emléke a történelemben akként lesz megörökítve, hogy nagy tehetségének és államférfiúi talentumának nagy részben köszönhető az ország gazdasági fellendülése és kulturális haladása. Az ő további munkásságára pedig nagy szüksége van az országnak. Együtt haladva és buzgól-

TÁRCA.

Albion leánya.

Irta: Csehov Antal.

Grjabov földbirtokos háza előtt elegáns gummikerekű állt meg, vastag kocsisal s borsnyúlással. A kocsiból Ocov Andrejevics Fedor kerületi nemességi marsall ugrott ki. Az előszobában szundikáló lakáj fogadta.

— Itthon vannak az uraságok? — kérdezte a marsall.

— Sajnálom... a nagyságos asszony a gyermekekkel látogatóba ment, a nagyságos ur pedig künn horgászik a nevelőnővel, reggel óta.

Ocov pár pillanatig gondolkodott, azután lement a folyóhoz, fölkeresni Ocovot. Meg is találta vagy két vesztynyre a háztól, mikor a folyó felé közeledett. Mikor a meredek partról lenézett s Grjabovot megpillantotta, harsogó kacajra fakadt... Grjabov, a nagy vastag alak, a rengeteg fejű ember, ott állt a homokon, törökösen maga alá szedett lábakkal s horgászott. A kalapja lecsuszott a tarkójára, nyakkendője meg balra kalandozott. Mellette állt az árboc-hosszuságú sovány angol lány, nagy kidülledő rákszemeivel s madárorrával, mely inkább hasonlított horoghoz, mint orrhoz. Fehér csipke ruha volt rajta, melyen erősen keresztül látszottak sovány sárga vállai. Övéről arany óra fityegett. Persze ő is horgászott. Köröskörül siri

csend uralkodott. Mindkettő oly mozdulatlan volt, mint a folyó, melyen a horgászó készség parafái uszkáltak.

— Nagy gyönyörűség, — mondhatom! — nevetett Ocov. — Jó napot, Kujzmic Ivánn.

— Te vagy? — kérdezte Grjabov, tekintetét el nem fordítva a víztől. — Te jöttél?

— Amint látod... Még mindig nem hagytál föl evvel az ostobasággal? Mikor szokol már le róla?

— Minek?... Egész nap horgászok kora reggeltől kezdve... Ma nem éhesek a halak. Sem én nem fogtam semmit, sem ez a madárijesztő. Csak ülünk, ülünk s nem akad egy hüvelyknyi hal sem. Meg kell bolondulni.

— Füttyölök reá... gyere inni.

— Várj... talán mégis fogunk valamit... Este felé a halak éhesebbek... Reggel óta ülök itt fiam. Oly unalmas, hogy ki se mondhatom! Vigye az ördög ezt a passziót! Tudom, hogy ostobaság, mégis itt ülök. Ugy ülök itt, mintha kényszermunka lenne s bámulom a vizet, mint egy bolond! A szénakaszáláshoz kellene mennem s itt ülök. Chaonjevóban tegnap ő eminenciája misézett s a helyett, — hogy én is ott lettem volna, — ezzel a — sáskával... ezzel a sáttánnal ültem itt...

— De ugyan... meg vagy bolondulva? — kérdezte Ocov, zavartan pillantva a guvernant felé. — Hogy káromkodhatsz egy

nő — jelenlétében... s éppen őt magát szidod.

— Vigye el az ördög, úgy sem ért oroszul egy szót sem. Tut egál neki, akár dicséred, akár szidod. Nézz csak az orrára, már csak attól is elájul az ember! Itt ülnék kettesben egész nap, — egy árva kukkot sem szólva. — Ugy állott ott, mint egy madárijesztő, — vizes szemével folyton a vizet bámulva.

Az angol leány ásitott, új csalótket tett a horogra és bevetette a vízbe.

— Igazán bámulni való dolog! — mondá Grjabov. — Tíz esztendeje él ez a liba Oroszországban s ha legalább egy szót is megtanult volna oroszul. — Mi kimegyünk hozzájuk s hamarosan elsajkózzuk a nyelvüket, az angolok pedig... vigye el őket az ördög! Nézd meg csak az orrát! De jól nézd ám meg!

— Ugyan hagyj már... ez mégis csak sok... így bántani egy asszonyt.

— Nem asszony ez, hanem szüz... Valószínűleg ő is ábrándozik lovagokról, az ördögmotolla. Néha oly rohadt szaga van... Gyűlölöm, fiam. Nem tudok közönyösen ránézni. Ha rákszemeivel rám néz, olyan borzongás fut rajtam végig, mintha falba vágtam volna a könyökömet. Ő is bolondja a horgászásnak. Nézd csak hogyan horgászik! Mintha imádkoznék. Mindenre megvetéssel tekint... Még az ilyen canaille is embernek, a természet utának

kodva a párt többi kitűnőségeivel, egy szebb jövő elé megyünk, abban pedig, hogy ha vannak is személyi ellentétek a szabadelvűpártban, de az elvi ellentétek elkerülendők és esetleg kiküszöbölendők, teljesen egyetért a szabadelvűpártnak minden egyes tagja és a pártnak minden jelese.

Ezt várjuk a legközelebbi jövőtől és szívből örvideni fogunk ha úgy lesz.

Saturnus.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 13.

Ma végre megkezdtek az összeférhetlenségi javaslat tárgyalását. A folyosók már jóval az ülés előtt megteltek s a tárgyalás iránt oly nagy érdeklődés mutatkozott, mint a minő az egyházipolitikai javaslatok óta nem volt.

Felette érdekes volt a tárgyalás képe. A midőn Rohonyi az előadói székre lépett, Apponyi kiáltotta legharsányabban:

— Halljuk! Halljuk!

De bizony, a ki Rohonyi mellé nem állott, az egy szót sem hallott. Köréje is gyűltek az egész néppárt, és sokan a többi pártokból.

Kossuth beszéde alatt Tisza Kálmán sűrűn jegyzett, majd levette kis fekete sipkáját.

Mindenki azt hitte, hogy Kossuth után ő beszél, de közben mellé ült Széll Kálmán és hosszasan beszélt vele. Valószínű, hogy ennek az eredménye lett az, hogy Tisza helyett Zichy, majd Polónyi beszéltek. A vita bezárása után a miniszterelnök szólalt fel.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula, gróf Szechenyi Gyula és Cseh Ervin miniszterek.

A jegyzőkönyvet hitelesítik.

A ház harmadszori olvasásban is megszavazta a szeszadótörvény módosításáról, a bélyegilleték készpénzben való lerovásáról és az új főrendek beiktatásáról szóló törvényjavaslatokat.

Az összeférhetlenségi törvény.

Rohonyi Gyula előadó: (Halljuk!)

Teljesen érthetetlen, halk hangon ajánlja a javaslatot elfogadásra. Csak annyit lehetett

megtudni, hogy ismertette a javaslat előzményeit és kifejtette, hogy a bizottságnak sok és nehéz akadályal kellett megküzdeni. A javaslatot pedig az egész közvélemény követeli. (Zajos helyeslés balról.)

Ezek után csak Rakovszky közbeszólásait lehetett hallani.

— Helyes! Nagyon helyes! Igaza van!

— A végrehajtásban volt a hiba.

— A szigor dühöngött.

Az előadót különben épen azért, mert hangját alig hallani, sűrű gyűrű vette körül. A jobb és baloldaliak egyaránt nagy figyelemmel hallgatták.

Rohonyi végül elfogadásra ajánlotta a javaslatot. (Élénk helyeslés.)

A 48-as párt álláspontja.

Kossuth Ferenc: Elismeréssel adózik Széll Kálmán iránt, a miért e javaslatot a kormány-pártban észlelt áramlatok ellenére is keresztülvinni óhajta.

Felkiáltások jobbról: Senkisésem ellenzi!

Kossuth: Magyarországnak kivételes helyzete van. Erősen függünk Ausztriától. Már ezért is kívánatos, hogy a képviselők politikai függetlensége teljesen meg legyen óva és erre nézve az eddigieknél nagyobb garanciákat kapjunk. (Helyeslés a szélbalon.)

Beszélnék a közgazdasági tevékenységről. Elismeri, hogy ez megbecsülendő dolog, de a képviselőház függetlensége minden más érdekekkel felér. (Tetszés a baloldalon.) A közéletet szánalni kell, ez az általános óhaj s a midőn e javaslat ennek a kivánságnak eleget tesz, azt minden komoly embernek üdvözölnie kell.

A javaslatnak azonban hibái is vannak. Így sok jogosulatlan kivételt statuál. A javaslat kibúvókat hagy az anyagi részekben is. Így péld. sokat fektet az elnök részrehajlatlanságára. Már pedig erre basirozni nem lehet. Ime Szilágyi Dezső részrehajlatlan elnök volt és épen ezért kellett otthagynia elnöki állását. (Igaz! Ugy van! — a baloldalon.)

A jogegyenlőség nevében a főrendházra is ki kell terjeszteni a javaslat intézkedéseit, de mert nem akarja a javaslat sorsát most kockáztatni, azért csak arra kéri a házat, utasítsa a kormányt, hogy a főrendházra nézve külön törvényjavaslatot terjesztszen elő. (Helyeslés.)

A függetlenségi pártban sok jeles gazdasági erő van, mégis 34 év óta egy sem fejtett ki, mint képviselő, olyan gazdasági tevékenységet, amellyel a politikai függetlenséggel összeütközésbe jött volna. (Tetszés.)

Ennek a most folyamatban levő műtétnek mélyrehatónak kell lenni. (Élénk helyeslés a szélbalon.)

Insth Gyula: Elevenre kell hatni!

Rakovszky: Ha fájdalmas is!

Kossuth: Mert ha e műtét nem mélyreható, csak fájdalmat fog okozni, de gyógyítani nem fog. A függ. párt nevében kijelenti, hogy a javaslat anyagi részét elfogadja, mert jobb az előbbi törvénynél, de az eljárási részt nem fogadja el, mert az ítélezést a kuriai bírásokra kívánja bízni.

A mai helyzetét a szabadelvűpártnak folytonos, szakadatlan 30 éves uralma teremtette meg. Ez kormányzási egyeduralom volt. A jelen javaslatot nemezisnek tartja, a mely megbünteti azok vétkeit, akik a bajt előidéztek. (Tetszés, helyeslés a szélbalon és a néppártban.)

A néppárt szónoka.

Zichy János gróf: A jelen javaslatot a néppárt követelte.

Polónyi: Mi már akkor követeltük, a mikor még néppárt nem is volt. (Tetszés a szélbalon.)

Zichy János a néppárt nevében kijelenti most röviden, hogy a javaslatot általánosságban elfogadja. Egyes észrevételeit a részletes tárgyalásnál adja elő.

Külön álláspont.

Polónyi Géza kijelenti, hogy a javaslatot jelen alakjában nem fogadja el, már az összeférhetlenségi törvény szigorítását mindig követelte. Azt tartja, hogy zárassék ki mindenki a parlamentből, a ki tisztességtelen üzleteket csinál, aki függésbe kerül, de egyes társadalmi osztályokat a nemzet képviselőházából ki ne zárjanak. (Helyeslés.) A közgazdasági ténykedést egyes képviselőktől meg is kell követelni. Jogi kuriozumnak tartja, hogy egy 60 tagú választmányra bizza a bíraskodást, melyből 12 tagú választmány küldetik ki. Van-e ilyen szörnyszülött még Magyarországon? Ez ez ellenzék kiszolgáltatása az elnök szeszélyének. Ha ez a bíraskodás ki nem törülte, a javaslat ellen küzdeni fog. Kérdezi miért nem intézkedik a javaslat a sajtó amaz embereivel szemben, akik szébvenciót huznak? Az állami nyugdíjasokat is ki kell zárni. Elégedjenek meg a képviselői díjjal. (Helyeslés.) Tiltakozik az ellen, hogy az ügyvédek kiakarják zárni. Már informálni sem szabad?

Justh Gyula: Pénzért nem!

Polónyi: Ha a minisztertől kegyelmet kér, akkor összeütközik az állásával?

Justh: Ha pénzért, teszi! Ertse meg!

Polónyi: Ha az ügyvédekről tisztába nem hozzák a dolgot, a javaslat ellen fog szavazni. Szünet után

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy hozzájárul a javaslatához. A javaslat azért intézkedik precize, hogy homály fenn ne marad-

képzeli magát... S tudod-e, hogy hívják? Tífe Charisovna Wilkának.

Grjabov félreköpött.

— Az ember ki sem tudja mondani.

Mikor a nevelőnő a nevét hallotta, lassan Grjabov felé fordította az orrát s megvető pillantással mérte végig. Grjabovtól Ocov felé fordult s őt is leönté megvetésével. Mindezt némán, előkelően, lassan.

— Láttad? — kérdezte, Grjabov nevetve — No ez megadta nekünk. Oh, te madárijesztő! Csak a gyermekek végezt tartom ezt a fókát, különben pedig tiz versztnyire sem ereszteném a birtokomhoz. — Olyan az orra, mint a kányáé... És a termete! Olyan mint egy szög, szeretném a falba verni... Halt! már pedzi.

Grjabov fölugrott s meghuzta a horgot. A zsinór megfeszül... Grjabov mégegyszer megrántotta, de a horog megakadt.

— Megakadt! — mondá fanyar ábrázattal. — Valószínűleg egy kőben. Hogy az ördög vinné el.

Sóhajtozva, káromkodva, nyugtalanul huzgálta ide-oda a horgot, — de biz az nem ment.

Grjabov elsáppadt.

— Ez már pech! — Be kell mennem a vízbe.

— Hagyd a pokolba!

— Nem lehet. Este felé jobban pedzik. — Gyönyörű história. Most be kell másznom a vízbe. — Az angol nőt kergessük el innen... az ő jelenlétében nem lehet... mégis csak nő.

Grjabov ledobta a kalapját és a nyakken-dőjét.

— Miss... ah... ah — fordult a guvernánt felé. — Miss Sfice! Je vous prie... Hogy a fenébe kezdjem, hogy megértse?... Hallja csak... oda ni! Menjén odébb. Nem halod?

Miss Sfice megint végigöntötte Grjabovot megvetésével s valami orrhangot hallatott.

— Mit? Nem érti kegyed? Aszondom, hogy eredj innen, te ördög. Le kell vetkezned! Menj odébb, amoda ni!

Grjabov megcsipte a miss karját, egy bokorra mutatott s nagyobb magyarázat kedvéért leguggolt. — Eredj oda a bokor mellé s ott bujj el!

A guvernánt szemöldökeit erélyesen mozgatva, egy hosszú angol mondatot darált el.

A két földbirtokos majd eldől a kacagástól.

— Életemben először hallom a hangját. Gyönyörű hang mondhatom. Nem érti! Mit csináljak vele?

— Ugyan hagy! Gyere inni.

— Nem lehet! A halak most kapják a horgot legjobban... Este felé... Mit csináljak? A jelelétében kell levetköznöm.

Grabov levette a kalapját és a mellényét, aztán pedig leült a homokra, hogy a csizmáit huzza le.

— Ugyan, ugyan Kuzimics Iván, — mondá a marsall a markába kacagva, ez már több a soknál.

— Ki mondja neki, hogy ne értsen belőle? Legalább jó lecke lesz neki,

Grjabov lehuzta a csizmáit, a nadrágját, az alsó ruháját s teljes Ádámkosztümben állt ott. Ocov a hasát tartotta nevetésben. A guvernántnak a szemöldökei mozogtak s szemei rángatóztak. Sárga arcán büszke, megvető mosoly vonult végig.

— Előbb le kell magamat hűtenem, — mondá Grjabov, — a csipőit csapkodva. — Mondd csak, Feodor Andrejevics, honnan van az, hogy minden nyáron kiütést kapok a mellemre?

— Ugyan eredj már a vízbe, vagy legalább takard el magadat, te marha.

— Csak legalább zavarba jönne a canacille! — mondá Grjabov.

Azután keresztet vetett magára s bement a vízbe.

— Brrr! nagyon hideg... Nézd csak, hogy mozgatja a szemöldökeit!... El nem menne innen a viláért!... Magasan fölötte áll a tömegnek!... Hehehe!... vagy talán nem is tart minket embereknek.

Bement térdig a vízbe, felnyult egész óriási alakjában s hunyorítva mondá:

— Ezt talán csak megérti.

Miss Tífe hidegvérrel tett más gilisztát a horgára, ásított s a horgot bedobta a vízbe. — Ocov elfordult. — Grjabov kiszabadította a horgot, lebukott a víz alá és prűszkölve mászott ki.

Két perc múlva a homokon ült s tovább horgászott.

jon. Kossuth panasolja a taxatív felsorolást, de általánosságban szabályt megállapítani nem lehet. Egy osztályt sem akar a Házból kizárni, csak azt az osztályt, a mely az állammal üzleti összeköttetésben van.

Azt mondja továbbá, hogy a javaslat világosabb a hetvenötödiki törvényénél és hogy az elnök visszaéljen hatalmával, az a bizottság kinevezésénél ki van zárva. Abban mindig a legelőkelőbbek fognak ülni. Az ügyvédek a javaslat nem zárja ki a házból. Ilyenmü világos módosítást elfogad. Ez a javaslat — ugymond — kellemetlen örökség. Befolyásoltatni nem engedte magát, de meghallgatott minden ellenvetést. — Egyesek érdekeit sértheti ugyan a javaslat, de az ország érdekeit védi.

Erre általánosságban elfogadta a Ház a javaslatot.

A részletes tárgyalás holnap lesz.

TÁVIRATOK.

A görög király Abbáziában.

Abbázia, máj. 13. A város zászlód iszt öltött. Ambár a Pszara cirkálóhajó megérkezését, a melyen a görög király utazik, csak délre várják, már kora reggel óta nagy közönség hullámszik a mólón és a parti sétányon. Fiuméből és a szomszédos községekből számos vendég érkezik. Goes gróf helytartó tegnap este ideérkezett. A helytartó a Pszara hajóra fog menni, hogy a görög királyt ő felsége Ferenc József császár és király nevében üdvözölje.

Nagy tűz.

Brest, (varsói kormányzóság), máj. 13. Tegnap itt erős szélvihar mellett nagy tűz ütött ki, a melyet estig még nem tudtak eloltani. Eddig már több mint 100 ház égett le.

Az összeférhetlenség revíziója.

— A szabadelvűpárt értekezlete. —

Budapest, május 12.

Az országgyűlési szabadelvűpárt báró Podmanicky Frigyes elnöklésével vasárnap délután 6 órakor tartott értekezletén folytatta az összeférhetlenségi törvényjavaslat tárgyalását.

Szilágyi Dezső a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja, mert szükségesnek ismeri el a revíziót szemben a kifejlődött gyakorlat, mely egyértelmű az eddigi törvény teljes megszüntetésével, s nemcsak a formára nézve szükséges a módosítás, hanem az anyagi rendelkezésekre nézve is, mert az 1875-iki törvény úgy tartalmára, mint nem szerencsés szerkezetére nézve nem felel meg céljának. Nagyban és egészben hozzájárul a törvényjavaslat-hoz, bár tudatában van annak, hogy vannak hiányai és fogyatkozásai, a mit maga a törvényjavaslat létrejövételének módja is bőven megmagyaráz. Teljesen egyetért a miniszterelnökkel abban, hogy a revízió az 1875-iki törvény szellemében kell történnie, de tévesnek és önkényesnek tartja azt az állítást, hogy a revízió az 1875-iki törvény keretén túl nem szabad mozognia, mert ez annyit jelentene, hogy eleve lemondjunk minden azóta szerzett tapasztalás figyelembevételéről.

A tegnapi szónokok által felhozott részletekre ezuttal nem szándékozik bővebben kiterjeszkedni. Felhozták, hogy hibás a törvényjavaslat koncepciója, mert az államgazdaság teréről leszorit oly egyéneket, a kik eddig a közre nézve haszonnal működtek. Meglehet, ámde, hogy ez ne állhasson elő, vagy egyénekre kellene törvényt hozni s az illető érdemes férfiakat kivenni, vagy pedig le kellene mondani arról, hogy inkompatibilitás alkottassék azokra

a kategóriákra nézve, a melyekhez tartoznak. Más mód nincs. Azt is mondták, hogy a törvényjavaslat főhibája, hogy válaszfalat emel a politikai és közgazdasági tevékenység között. Bizonyos fokig úgy van, de ennek elkerülésére nincs mód, csak az, ha lemondunk a közgazdasági tevékenységre nézve az összeférhetlenség szabályozásáról, mert ez több-kevesebb válaszfal felállítása nélkül nem történhet meg. Az, hogy a törvényjavaslat ne részletezzen, hanem a birói fórumra bizza annak megítélését, vajon fenforog-e az egyes konkrét esetekben a függetlenség szükséges mértéke, kivihetetlen, mert az egészen individuális dolog, a melyet csak az isten ítélhet meg; ez a bíróságnak valóban szertelen hatalommal való felruházását jelentené. Széchenyi Aladár gróf retorizált, a retorikában pedig benne van a tülzás. Azt mondta, hogy a törvényjavaslat leszoritja a közpályáról a középosztályt vagy éppen a nemességet. Ugyan miben? Hát csak a képviselőség a közpályas ha valaki inkompatibilis, ki van-e ezzel zárva minden közpályáról? Abban, hogy ismereteivel, szorgalommal, lemondással és munkával vagyont gyűjthessen, neki sem gátolja, de a képviselőséget nem szabad kényelmes eszköznek tekinteni a vagyongyűjtésre. (Élénk helyeslés.) Széchenyi István gróft e törvényjavaslat egyetlen egy pontja sem tenné inkompatibilissé; szóló azonban Széchenyi István gróf életéből azt vonja le, hogy ő megfontolná, mely téren használhat az országnak többet s aztán lánglelke egész erejével panaszkodás és morgolódás nélkül erre a tésre vetné magát. (Zajos helyeslés.)

Beható érveléssel válaszolt ezután szóló egy óráig tartott beszédének további folyamán Tisza István gróf tegnapi állításaira és nagy hatással fejtegette az állammal üzleti viszonyban álló pénzüzetek vagy vállalatok kötelékében álló képviselők helyzetét, akiknek nagy része nem ügyismeretük, jártasságok vagy különös szorgalmuk folytán jutott ezekhez a vállalatokhoz, hanem mert azt gondolták, hogy befolyásuk van a kormányra; akikre nézve vaimi könnyen előállhat az összeütközés képviselő köteleességük és azon köteleesség között, amelyet szem előtt kell tartaniok, ha becsületesen akarják szolgálni az illető intézetet vagy vállalatot; akik bizonyos tekintetben ismereteiket ét tudományukat nem is használják föl a Házban kellő nyomattékkal és szabadsággal, ha az állammal üzleti viszonyban álló társulat kötelékében vannak és ha a kormány működéséről más társulatokkal szemben kellene bírálatot mondaniok, vajon megtehetik-e ezt, vajon nem kénytelenek-e a legtöbb esetben néma szerepre kárhoztatni magukat? Kétségtelen, — így végezte szóló, — hogy a törvényjavaslat szerkezetébe egyes hibák is csusztak be. Epen a közgazdasági inkompatibilitásnál van egy pont, amelynek törlését ő maga fogja proponálni. A törvényjavaslat lényege különben is nem az általánosságban, hanem a részletekben van, amelynek tárgyalásánál kívánatosnak tartja minden előhozható aggodalomnak a meghallgatását és teljes objektivitással való méltatását. és teljes objektivitással való méltatását. Ily értelemben elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Tisza Kálmán helyreigazítván tegnapi beszédének egyik kifejezését, általános figyelem közt felszólalt

Széll miniszterelnök: Miután, ugymond, általánosságban való szólásra senki sincs már feljegyezve, mielőtt határozatra kerülne a sor, pár rövid megjegyzést óhajt tenni a tegnapi hallottakra. Allittatott több oldalról, hogy a törvényjavaslat tulmegy az 1875-iki törvény

szándékain, szellemén és tartalmán és oly diszpozíciókat tartalmaz, amelyek egész osztályokat zárnak ki a képviselőségből. Ezt az állítást nem ismerheti el alaposnak. Nincs itt egyetlen osztály sem kizárva, csakis az, mely az állammal üzleti viszonyban van. (Élénk helyeslés.) Az 1875-iki törvény azt tűzte ki célul, hogy a Ház függetlenségét biztosítsa. Ugyanezt tartja szem előtt a jelen törvényjavaslat és a legtöbb esetre nézve nem is ment túl szigorban az 1875-iki törvény szellemén. Sőt, ha ezt a törvényt nagyon szoroson magyarázza valaki, szigorubbna fogja találni, mint a jelen javaslatot. Igaz ugyan, hogy laza magyarázat mellett nincs benne érdekinkompatibilitás. A törvényjavaslat szemben választhatott volna szóló kényelmesebb álláspontot. Mondhatta volna, hogy az egész, tisztán a Háznak belügye. Kényelmesebb lett volna ez, de meggyőződése szerint nem fért volna össze a köteleességével. A súlyosabb álláspontot választotta, mert azt tartotta, hogy ily fontos kérdésben erkölcsi kötelessége a kormánynak állást foglalnia és viselnie ke ennek következményeit. Ertené szóló, ha, akik a törvényjavaslatot általánosságban sem hajlandók elfogadni, szembe állítanak magukat a végszavazásnál, de midőn ők maguk is elismerik a szabályozás szükségét és csak a részletekre nézve vannak kifogásaik, joguk van ugyan így járni el, de talán nem cselekszenek azon erkölcsi nyomásnak kellő tekintetbe vételével, mint ahogy a szóló cselekedett. (Élénk helyeslés.) E törvényjavaslat eredménytelenséggel való tárgyalása azt idézné elő, hogy ez a fekély továbbra is fennmaradna a nemzet közvéleményében. Ettől a nemzetet súlyos áldozatok árán is meg kell szabadítani; azt a gyanut, mely mélyen benne van a közvéleményben, ki kell irtani, máskülönben kellemetlen politikai következmények származhatnak belőle. Ezek a tekintetek vezérelték a jelen törvényjavaslat szemben való állásfoglalásnál. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Tisza István gróf a törvényjavaslat 5. §-ára tartja fenn, hogy a most elhangzott észrevételekre reflektáljon. Most csak egy kijelentésre szorítkozik. Nálunk eddigelé hasonló kérdéseknél az volt a felfogás, hogy ezek a ház belügyei, amelyekbe a kormány épen nem, vagy csak igen csekély mértékben avatkozik. Ő soha sem osztotta, most sem osztja ezt az álláspontot s elismeri a miniszterelnök jogosultságát arra, hogy e kérdést ily nyomattékkal felvetette. Csak azt sajnálhatja, hogy ez az egész akció kezdeténél nem domborodott ki, amely esetben bizonyára simább, méltányosabb módon történt volna a megoldás. Ebből azonban semmi következtetést nem von le. Csak egy kérése van. Amint az egész vita mutatja, a részletekre nézve jelentékeny különbségek forognak fenn s mindenki részéről önmeztagadás lesz szükséges, hogy a párt belső egységének sérelme nélkül keresztülvitesse a törvényjavaslat. Vegye a miniszterelnök fontolóra a nyilvánult aggályokat s legyen rajta, hogy ez a nehéz kérdés úgy oldassék meg, hogy lehetőleg kevés keserőséget hagyjon a párt tagjaiban.

Széll miniszterelnök: Ha elejétől fogva semmi elvi kijelentést nem tett volna, igaza lenne Tisza István grófnak. De szóló mindjárt az első bizottsági ülésen világosan és határozottan kijelentette, hogy az 1875-iki törvény szellemét, motívumát és célzait át akarja vinni e törvényjavaslatba. Nyíltan és teljes precizitással megmondta; s állithatja, hogy nem volt bizottsági ülés, amelyen meg ne jelent volna, nem merült fel oly indítvány vagy módosítás, amelynek megbeszélésében részt nem vett volna. E törvényjavaslat már oly kompromisszum ered-

ménye, amelyre nézve előtte szólóval is több ízben értekezett s nem egy helyes módosítványát el is fogadta. Gróf Tisza szemrehányása tehát nem jogosult. (Élénk helyeslés.)

Az értekezlet ezek után általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot s áttérve annak részletes tárgyalására. érdemleges módosítás nélkül elfogadta annak első négy szakaszát. Kola János az indítványa, hogy nemcsak minden tárcának egy-egy államtitkára, hanem az összes államtitkárok, továbbá a budapesti közjegyzők is kompatibiliseknek mondassanak ki, mellőztetett, ellenben hozzájárult az értekezlet Végh Arthur és Rohonyi előadó azon indítványaihoz, hogy ama rendelkezésbe, mely kiveszi az inkompatibilitás alól az országos közoktatási, közegészségügyi, stb. tanács tagjait, felvéssenek a képzőművészeti, nemzeti muzeumi, állat-egészségügyi, országos vízügyi műszaki tanács és az országos muzeumi és könyvtári bizottság tagjai is.

Ezek után a tárgyalás folytatása hétfőn d. u. 7 órára tüzetvén ki, az értekezlet véget ért

A mai értekezlet.

Arad, május 13.

Ma este folytatta a szabadelpvűpárt a tegnap félbehagyott értekezletet. Az 5-ik szakasz tárgyalásánál heves ellentétek merültek fel. E szakasz arról intézkedik ugyanis, hogy mindazok összeférhetlenek, kik az állammal, vagy az állam valamely intézményével szerződéses viszonyban állanak.

Tisza István gróf módosítást nyújt be a szakaszhoz, mely módosítás azt célozza, hogy aki a szállítást nyilvános árverésen kapta, mint legelőnyösebb ajánlattevő, az ne legyen összeférhetlen. Az incompatibilitás azonban rögtön beáll, ha a szerződésen később változtatások történnek. Azzal indokolja szóló a módosítást, hogy amennyiben a javaslat megmaradna eredeti formájában, úgy a gyárosok és iparosok egyszerűen ki lesznek zárva a parlamentből. Magyarországon csak a malom-ipar és a vasipar tud boldogulni anélkül, hogy az állammal okvetlen összeköttetésbe lépnie nem kell. Ha termelőnek szabad terményeit eladni az állam részére, miért ne tehesse azt az iparos is? A törvényjavaslat szigorú intézkedéseivel ugyanis bizonyos kicsinylése az iparnak, minek ezt még jobban kiélesíteni. Arra kéri a miniszterelnököt, hogy módosításához járuljon hozzá.

Chorin Ferenc kimutatni igyekszik, hogy a szóban forgó törvény egyáltalában nem teszi a képviselőt függetlenné a kormánytól, mert továbbra is a kormány kezében fog maradni minden hatalom és a választásoknál a kormány támogatásától úgy sem teheti függetlenné magát. Ne adják magukat oda önámításnak a képviselők. Szónok elfogadja Tisza István módosításait a szerződés változtatásra vonatkozó kitétel elhagyásával.

Hieronimi Károly elfogadja Tisza István módosítását.

Szell Kálmán kijelenti, hogy a javaslat nem célozza az összes iparosok kizárását a parlamentből, csupán azokat, kik az állammal szerződéses viszonyban vannak. A Tisza-féle módosítás nem oszlatná el végképp a javaslatot szemben táplált aggályokat, s így nem is hajlandó azt elfogadni, a mi azonban nem jelenti azt, hogy Tisza gróf egy későbbi, esetleg elfogadhatóbb módosítása előtt elzárkoznék.

Gajary Ödön a praktikusság szempontjából is mellette van a Tisza-féle módosításnak, még pedig annak változatlan elfogadása mellett.

Szilágyi Dezső polemizál az előtte szóikkal és a leghatározottabb hangon igyekszik megcáfolni a módosítás érdekében felhozott indok-

kaikat. — A szakasz változatlan elfogadását óhajtja.

Három óra hosszat tartó tanácskozás után végre elfogadta a párt eredeti szövegezésében a szakaszt.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Rablélek, dráma.
Szerda: Cigánybáró, operette.
Csütörtök: Délután: Amit az erdő mesél, népszínmű. Este: San-Toy, operette.
Péntek: Báránykák, operette.

Rablélek.

— Bemutató előadás. —

Sokat nevetett a kis számú közönség a ma bemutatásra került drámán. Tényleg kitűnő bohózat ez a dráma, telve mindazon ismervekkel, melyek a bohózatban feltalálhatók. Van benne hihetlenség, van benne egy kis absurdum, van sok laposság és közhely, és nagyon sok mulatságos epizód. Minden van benne, csak az nem, aminek egy elfogadható drámában lenni kell.

A darab tartalma röviden a következő: Fábrián Ella (Angyal Ilka) első férje meghalt, kezében azzal a medaillonnal, melyben felesége arcképe volt, rajta ez a felírás: örökké a tied maradok! Ezt a medaillont a koporsóba tették. Ella agyában megfogamzott az a rögeszme, hogy ő még mindig az első férjeé, és senki másé többé nem lehet. Az ő lelke tehát a holt férj rabja, innen a „Rablélek.“

Ez a leláncolt rablélek azonban tud mégis szerelemmel lenni Csathó Alán (Palágyi) iránt, ki meg is kéri a kezét, Ella oda is igéri neki és mikor a szerelmes vőlegény már kitűzi az esketés napját, akkor — nagy drámai jelenet — Ella elmondja, hogy ő rablélek — és nem lehet az övé, addig legalább nem, míg a medaillon a holtján van.

Alán kétségbeesik — egyet gondol és hirtelen, éjnek idején, 11 órakor kiszalad a kerepesi úti temetőbe, kikaparja a koporsót fölfeszíti azt, és elhozza a menyasszonyának a medaillont.

Ez már beszéd. Most már meg lesz az esküvő, persze Ellának azt füllenti Alán, hogy a ház pincéjében találta meg a medaillont.

A harmadik felvonásban az ifjú pár lakásán vagyunk, ahová azok a lakodalmi ünnepélyről épen megérkeznek. Ott megtudja Ella, hogy honnan hozta férje a medaillont, hirtelen megőrül és a függöny legördül.

Egy hiszterikus nő, ki azután megőrül ez nem drámai tárgy — a mese kigondolása gyermekiesen naiv, és a jelenetkezések pedig még annál is többek.

Egyetlen egy jó alak van a darabban. Mariska (Komlóssy) és ezért igazán kár, hogy ebbe a környezetbe és ebbe a históriába belejutott.

A szereplők Angyal Ilka, Komjássy Ilonka, Palágyi László mindent megtettek, hogy valamiképp megmentsek a darabot, de a bukása kikerülhetlen volt. Régente az volt az irók jel-szava: Nonum prematur in annum! Kilenc évig tartsd a fiókodban a mit irtál! Ezt az elvet kellett volna Ferency Ferencnek is követni — 9 évig a fiókba leláncolva tartani a Rabléleket — és aztán pedig megfojtani.

Carolus.

* Az Akadémia diszgyűlése. Az idén múlt hetven esztendeje, hogy a Magyar Tudományos Akadémia első nagygyűlését tartotta. Szállása még nem volt, az ülésekre az elnök lakásán, a szervitateri Teleki-házban, gyűltek össze. Ott voltak együtt az elsők: Teleki, Széchenyi, Kazinczy, Kisfaludy Sándor, Kölcsey, Toldy, Vörösmarty. Ma hetven esztendő múltán, díszes palotában van a gyűlés. Az évfordulót ünnepelte ma az Akadémia. Tíz óra volt, amikor Eötvös Loránd báró elnök Szily István főtájtár és Gyulay Pál kíséretében megjelent az emelvényen. Eötvös báró szolt először. Ma még az elnöki megnyitó is más volt, mint ahogy megszoktuk. Még csak az újságírókat sem szidták

benne. Hanem egy nagy s a tudományos világban valószínűleg korszakot alkotó találmányáról beszélt az elnök. Egy nehézségmérőfő talált föl, amelylyel óriási területek sulya állapítható meg. A tudós igaz lelkesedéssel beszélt találmányáról az Akadémia elnöke: és mikor befejezte szavait, a freskós díszterem csöndjét megtörte a kitörő taps és az éljen harsogás. Ezután Szily Kálmán főtájtár terjesztette be jelentését az Akadémia múlt évi munkásságáról. Majd Gaál Jenő lépett a felolvasó asztalhoz és értékes tanulmányt olvasott fel: „Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus“ címen. Ugy Szily jelentését, mint Gaál Jenő felolvasását élénken megtapsolta a közönség. Lelkesen éljenztek Mikszáth Kálmánt, ki *A szökevények* című novelláját olvasta fel.

* Gyimesi vadvirág, San Toy. Vasárnap mindkét előadást telt ház nézte végig. — Délután erősen megrövidítve és sietve játszották le Gécy gyönyörű népszínművét, a Gyimesi vahvirágot.

Este a San Toy került színre harmadszor Felhő Rózsának és Tomcsányi Russinak nagy sikere volt vasárnap este is. Táncukat többször megismételtették Polgár kupléi is tetszettek.

* Leszkay Budapesten. A M—g írja: Leszkay András a Magyar Színház új igazgatója már áttette lakhelyét Budapestre és most fog csak erélyesen hozzá a társulat újjászervezéséhez. Az ő igazgatása különben csak október 1-vel kezdődik meg s így addig a régi regime vezeti még a színházat. Leszkay terve szerint a Magyar Színház exellence operett színház lesz és csak nagyon kivételes esetben, ha valami szenzációs darabról volna szó, adna színműveket is. Az aradi színházat szerződése lejártáig Rubos Árpád művezető-direktor igazgatja.

A kaszinó közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Az edigi vezetőség: az elnök, az igazgatóság keresztül vezette Arad ezen társadalmi egyesületét a kirzisen, elterelte a vészfelhőket a kaszinó egéről olyan tapintattal és olyan szerencsés kézzel, hogy a tegnap megválasztott új tisztikar ha a kijelölt uton halad tovább, a kaszinó megerősödhetik s uem kell küzdenie a felozslás veszélye ellen.

A tegnapi közgyűlésen általános volt a nézet, hogy bár a tagok száma tekintélyesen megfogyott, a megmaradtak azonban már törzstagjai az egyesületnek s a jövőben a tagok számában már csak növekedhetik a kaszinó, de fogyni nem fog.

Fábrián László elnök nyitotta meg rövid beszéd kíséretében a közgyűlést. Utalt az előterjesztendő évi jelentésre, amelyből kilátszik, hogy a vezetőség minden igyekezetét arra fordította, hogy az egyesület a válságtól megmentse és megerősítse. A választmány alkalmat adott azoknak, akik az egyesület kebelében megmaradni nem akartak, a kilépésre és így ezután a megmaradt tagok számban csak gyarapodhatnak. (Éljenzés.)

Kádas Antal titkár olvassa fel ezután az igazgató választmány évi jelentését, amely örvendes tudomásvétel végett jelenti hogy amire az igazgatóság vállalkozott, azt sikeresen keresztülvitte, mert míg a múlt évről adósságot vett át, most 1280 korona készpénzzel rendelkezik a kaszinó. A tagok száma ugyan 267-ről 193-ra olvadt, de ez azért történt, mert a tagok valamenyien felhívták, hogyha kilépni szándékoznak, ezt bejelentsék. Így a megmaradt 193 tag állandó törzstagja gyanánt tekinthető a kaszinónak.

Az évi jelentéshez *Boros Vida* szólt. Bár mely tag jogosított — mondta — arra, hogy a jelentéshez hozzászóljon. Ezen jog alapján néhány szót akar fűzni az igazgatóság jelentéséhez. Három évtizede tagja a kaszinónak, ezen idő alatt sok jó és rossz napot élt át a kaszinó, de olyan *válságos körülmények* között, mint a múlt évben, még soha nem volt. Látjuk, hogy e válságból kikerült az egyesület. Az igazgatóság, mely újból megerősítette a kaszinót, két irányban érdemel ezért elismerést. Első sorban, mert a mikor a halálharangot meghúzták a kaszinó felett, nem hagyta ott a vezetést, hanem vállalkozott arra, hogy az egyesületet ismét életképesse teszi. Köszönetet érdemel továbbá a vezetőség azon hatékony és sikeres működésért, amelyről a felolvasott jelentésből tudomást veszünk. Intenzitást és élénkebb életet öntött a kaszinói élet egész szellemébe s ő mindezeknél fogva javasolja, hogy az igazgatóságnak működéséért elismerés és jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék.

A közgyűlés éljenzéssel kísérte *Boros Vida* szavait s a jegyzőkönyvben megörökítendő elismerést egyhanguan megszavazta.

A választások következtek ezután. *Fábián László* elnök a maga s a lelépő igazgatók nevében melegen megköszöni a közgyűlés bizalmát, a viselt tisztséget leteszi s a közgyűlés további vezetésére *Salac Gyulát* kéri fel kor-elnökül.

A tisztújítás megejtése előtt *Boros Vida* indítványára a lelépett elnököt és igazgatókat a közgyűlés közfelkiáltással, *egyhangulag újból megválasztotta*. *Szathmáry János* igazgató azonban a megválasztottak nevében kijelentette, hogy a közgyűlés e bizalmát köszönettel veszi, de a tisztségeket tovább viselni nem hajlandók.

Ilyen körülmények között a választásokra került a sor. *Szalay Antal* indítványára szavazás mellőzésével közfelkiáltással *elnökké választották Bohus István bárót*.

Igazgatókká: *Urbán Iván* főispánt, *Hendrey Pált* és *Rónay Istvánt*.

Valasztmányi tagokká *Fábián Lászlót*, *Szathmáry Jánost* és *Vajda Lajost*.

A választás eredményét egy küldöttség adta tudomására *Bohus István bárónak*, az új elnöknek. Ő azonban, mint *Szathmáry Gyula*, a küldöttség vezetője a közgyűlésnek bejelentette, *nem volt hajlandó az elnökséget elvállalni*.

A közgyűlés sajnálattal vette tudomásul *Bohus István báró* kijelentését és hogy úgy az ő, mint a volt elnök: *Fábián László* iránt érzett bizalmának és ragaszkodásának kifejezést adjon, mindkettőjüket egyhangulag *örökös tiszteletbeli elnökökké* választotta.

Végül a közgyűlés az elnöki állás betöltésére nézve *Vásárhelyi László* személyében állapodott meg, a választmányt pedig kiegészítette *Bohus István báró*. *Fábián László* és *Vajda Lajossal*, az igazgatóvá választott *Hendrey Pált* választmányi tag helyét *Szathmáry Jánossal* töltvén be.

A jövő évi költségeloirányzatot és a múlt évi számadásokat a számvizsgáló-bizottság átvizsgálta és rendben találta. A bevételek és kiadások előirányzata úgy lett készítve, hogy a kiadásokat magasabban, a bevételeket alacsonyabban irányozták elő, mint várható. Mind ezt örvendetes tudomásul vették.

Vásárhelyi Lászlónak, az új elnöknek és *Urbán Iván* főispánnak, az új igazgatónak *Szalay Antal* vezetése alatt küldöttség fogja megválasztatásukat tudomásra hozni.

A közgyűlésen jelen voltak: *Bohus István báró*, *Fábián László*, *Salac Gyula*, *Boros Vida*, *Szathmáry Gyula*, *Rónay István*, *Vas Gusztáv*, *Szathmáry János*, *Varjassy Lajos*, *Sorbán János*, *Csiky Károly*, *Reicher Károly*, *Hendrey Pál*, *Szalay Antal*, *Hermann Gyula*, *Robitsek Agoston*, *Vajda Lajos*, *Szalay Károly dr.*, *Nachtnébel Ödön*, *Fóthy Nándor*, *Probszt Mihály*, *Koh. S. N.*, *Lejtényi Sándor* és *Kádas Antal* titkár.

Állandó iparcsarnok Aradon.

(Az ipartestületi előljáróság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13

Az aradi ipartestület előljárósága, ma délután ülést tartott testületi helyiségében *Berán Antal* elnöke alatt. A titkári jelentések után a makói iparkiallitáson való részvétel ügye került szóba. Az aradi iparosok is hathatós részt vesznek a kiállításon és már többen nyújtották be ajánlatukat ez irányban. Az állandó iparcsarnok létesítése kölcsönzött leginkább érdekességet a mai előljárósági ülésnek. Erre vonatkozólag *Lusztig Andor* a következő előterjesztést tette az előljárósági ülésen:

„Köztudomású dolog, hogy a kisiparoság legnagyobb része azért nem képes versenyezni a nyitott üzlettel bíró kereskedők és nagyobb iparosokkal, mert nincs módjában készítményeit a vevő közönséggel megismertetni. Aradon is a kisiparosok legnagyobb részét a város távolabb fekvő részeiben laknak — s így a forgalomból kivannak zárva, mert a megrendelők őket fel nem keresik. Egy része ezen kisiparosságnak felkeresi a heti piacokat és vásárokat, de ezek ma már az ő igényeiket ki nem elégíthetik, megélhetésüket nem biztosítják. Akárhány hetipiac vagy országos vásár alkalmával erős — havas idő van, amikor az iparos áruját és egészségét kell, hogy kockára tegye némi silány kárpótlásért. Költségbe kerül neki az árut kivitetni, haza hordani — s mindössze is egy pár óráig volt alkalma a közönséggel érintkezhetni. De számtalan iparosnál előfordul azon eset is, hogy vagy betegség, vagy másnemű elfoglaltság miatt a piacra ki nem mehet, s maga helyett mást ki nem küldhet, s így árulni egyáltalában nem is képes. Vannak ezenkívül oly kisiparosok is, akik más nagyobb vállalkozóknak, raktárosoknak dolgoznak. Ezeknél számtalanszor előfordul, hogy nagy küzdelemmel elkészített munkájukat vagy át nem veszik, vagy oly alacsony árat kapnak érte, hogy még a saját munkabérüket sem képesek megkeresni.

Nem csak Aradon, más városokban is fenállanak e bajok. Törekednek is mindenütt e bajt lehetőleg orvosolni. Egyik városban árucarnokot, a másikban szövetkezeti alapon raktárokat, míg a harmadikban állandó iparcsarnokot létesítenek.

Tudomásom van róla, hogy az aradi kisebb asztalosok is toglalkoztak már ez értemével, hogy magoknak szövetkezeti alapon közös raktárokat létesítsenek, de a szegénység közöttük oly nagy és a kitartás oly csekély, hogy a szükséges anyagi eszközöket előteremteni nem képesek.

A felsorolt körülményeket figyelembe véve azon elhatározás érdeklődött meg bennem, hogy a tulajdonomat képező és a célnak minden tekintetben megfelelő árucarnokot, egy állandó kiállítás céljaira az aradi kisiparosságnak átengedem. Ezen árucarnok Arad város legélénkebb, legforgalmasabb helyén fekszik, két oldalú bejáratával és tágas helyiségeivel az iparosok számára a lehető legalkalmasabb.

Ezen ajánlatom keresztül vitele céljából nem kívánok a tekintetes előljáróságtól mást, minthogy e mozgalmat erkölcsi támogatásban részesítse, illetve minden anyagi felelősség nélkül az állandó kiállítás felügyeletét gyakorolja. Megfontoltam ugyanis minden mellékkörülményt, s így megvagyok győződve, hogy a cél csak úgy valósítható meg, ha én a lehető legcsekélyebb használati díj mellett minden egyes iparosnak annyi négyzetméter területet engedtek át, annyi az ő igényeinek megfelel.

Amint ugyanis kötelező nyilatkozatomból kitűnik, az első két évre □ méterenként 8

korona lenne egy évre a bérösszeg, azon iparosoknál akik 10 □ méternél nagyobb területet nem igényelnek; a 10 □ méteren felüli bérlők □ méterenként csak 6 korona bért fognak fizetni a 10 □ méteren felüli területért. — A □ méterenként megszabott 8 korona évi bért csakis két év múlva lenne jogom 2 koronával felemelni, de azt is csak akkor, ha e vállalkozás az iparosság részére a remélt eredményt megfogja hozni.

Ily módon, vagyis az állandó kiállítási csarnok létesítése által minden kisiparos azon helyzetbe jön, hogy mintegy kis nyitott üzletet létesít magának igen csekély évi bér mellett — s így módjában lesz a vevő közönséggel folytonosan érintkezni és áruit értékesíthetni.

Azon reményben, hogy a tekintetes előljáróság is ezen rég érzett hiánynon segíteni óhajt, indítványomat meleg pártfogásban fogja részesíteni, — még csak azon megjegyzést vagyok bátor előterjeszteni, hogy a részletesebb megbeszélést illetőleg a tekintetes előljáróságnak mindenkor rendelkezésére állok.

Az előljáróság az indítványt, illetőleg az ajánlatot a közgyűlés elé fogja terjeszteni, amely határozni lesz hivatva a fölött, vajjon létesüljön-e Aradon állandó iparcsarnok.

Azután *Kristyóry Jánosnak* és *Nikolics Péternek* szavaztak köszönetet, majd megválasztották a két alelnöki állásra *Rozmanith Albertet* és *Bartel Jánost*. 38 iparos tanoncot szabadított föl ma az előljáróság, akikhez *Berán* elnök ezután megkapó beszédet intézett. A szak, előkészítő, fegyelmi és ipariskolai bizottságok megválasztása után, az ülés véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A jótékony nőegylet új fővédasszonya. A polgári jótékony nőegylet szombaton küldöttségileg tisztelgett *Urbán Ivánné* urnónél. Arra kérték fel őt, hogy az aradi polgári jótékony nőegylet fővédasszonyi tisztét elfogadni szíveskedjék. *Urbán Ivánné* urnő e kérelemnek engedve, a fővédasszonyi tisztet elfogadta.

Egy uri család katasztrófája.

(Lakodalom helyett — temetés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Egy előkelő, uri család szomorú kiemenetelű katasztrófájáról írunk *Radnáról*. A szerencsétlenség annál megrendítőbb, mert éppen olyan családi ünnep előtt történt, amikor vigasság szokott tanyázni nemcsak a családban, hanem a rokonság és ismerősök között is.

Két családot is sújt a szerencsétlenség: *Mairovitz Mór* m.-radnai tekintélyes erdőtulajdonos és gyárosnak, és *Dénes Endre dr.* fővárosi ügyvédnek családját.

A megdöbbentő katasztrófáról a következőket jelentik lapunknak.

Holnap délelőtt 10 órára volt kitűzve *Radnán Mairovitz Gizellának* esküvője *Dénes Endre dr.* fővárosi ügyvéddel. A fényes családi ünnepre meghívták a menyasszonynak és a vőlegénynek rokonait és az ismerősöket, kiknek egy része már ma volt megérkezendő a menyasszonyi házhoz.

Igy ma délben, a 12 óra 40 perckor *Radnára* érkező gyorsvonattal jöttek meg a vőlegény nagyanyja, édesanyja és fitestvére. A vendégeket a radnai pályaudvaron várták a *Mairovitzék* kocsijai, melyek egyikében helyet foglaltak a vőlegény rokonai.

A *Mairovitz-ház* előtt egy fahidon vezet keresztül a kocsit. Ideérve, az első kocsi lovai megijedtek a hid szokatlan dübörgésétől, ugrálni kezdtek s eközben a

hámfa megütötte az egyik ló lábát. Ez megbokrosodván, a másik ló is megijedt s a kocsi elragadták. A kocsi lebukott a bakról s midőn a bentülők — a vőlegény anyja, nagymama és fivére — látták a bekövetkező veszélyt, mindnyájan leugrottak a kocsirol. Ez volt a szerencsétlenség előidézője. A vőlegény nagymama, egy 75 éves urinő, olyan szerencsétlenül ugrott le a kocsirol, hogy agyrázkódást szenvedett s ott a helyszínen meghalt.

A vőlegény édesanyja szintén agyrázkódást kapott az ugrás következtében; őt eszméletlen állapotban vitték be a házba s állapota olyan súlyos, hogy életben maradásához alig lehet remény.

A vőlegény fivére sértetlen maradt, s a kocsi is csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

A váratlan szerencsétlenség következtében a holnapra tervezett lakodalmat elhalasztani készültek, de a családhoz közelálló tanácsára utóbb úgy intézkedtek, hogy a lakodalmat még ma megtartják. Így is történt. Délután 4 órakor megjelent a fiatal pár talpig gyászban az anyakönyvvezető előtt, két órával később pedig a lelkész adta rájuk az egyházi áldást.

A lakodalomra készülő rokoukat és ismerősöket pedig részint táviratban, részint telefon útján értesítették a végzetes katasztrófáról, valamint arról is, hogy az esküvő már megtörtént. Akit azonban már értesíteni nem lehetett, az lakodalm helyett temetésre érkezik Radnára.

A nagykörut rendezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13

Megirtuk annak idején, hogy a nagy körut több lakosa kérvényt intézett a városhoz, melyben a nagy körut rendezését kérte. Tudva levő, hogy a nagy körut egyike a legszebb városrészeknek és mindazonáltal egy a világítás, mint a kövezet dolgában erősen hátramaradtan áll a város többi utcáihoz képest. A kocsiuton óriási kátyuk tátognak és a gyalogut is csak részben van kiaszfalozva.

A kérvényt elvetették, de kérelmezők ezzel szemben ma felebbezést nyújtottak be a tanácshoz. A felebkezés így hangzik:

Tekintetes Tanács! A Nagykörut rendezése tárgyában beadott kérvényünkre hozott végzés ránk nézve sérelmes, miért is az ellen felebbezéssel élünk, következőkben terjesztve elő annak indokait.

Kérvényünk megtagadására felhozott indokok nem nyugtatnak meg bennünket, mert bár nem ösmeretlen előttünk az, hogy a város közönsége pénztári fölsleggel nem rendelkezik, de akkor, mikor egy új, modern palotával és középületekkel csaknem végig beépített utvonálnak és ennek környezetének rendezéséről van szó, a tekintetes Tanácsnak egy város budjetjében szerepet nem játszó kis áldozattól visszariadnia nem szabad, ha csak azon váddal nem akarja magát terhelteni, hogy szépészeti, rendészeti és közegészségügyi követelmények iránt érdeke nincs.

Pedig a csatornázás és vízvezeték létesítése által a tekintetes Tanács európai látkörének adta bizonyítékát és ha az általunk előterjesztett annyira jogos kívánsággal helyezi magát ellentétbe, úgy nagyban kockáztatja városunk modern fejlesztése körül eddig szerzett érdemeit. Mert nem mutatathat a tek. Tanács még egy várost, ahol hasonló állapotok türvelennének, ahol egy jelentékeny költséggel felépített nyári színház és egyéb középületek közvetlen szomszédságban szénatelep és egy modern állami iskola közvetlen közelében fuvarosok tanyája megengedhetnék, nem mutat még egy várost, ahol nyári színházat építenek

anélkül, hogy arról is gondoskodnának, hogy az minden oldalról könnyen hozzáférhető legyen és hogy a közönség egy része ne kényszerüljön egyiptomi sötétségben szénaboglyákön és trágyadombokon keresztülgázolni, hogy a színházba eljuthasson, vagy ott levő középületeket felkereshessen.

Ami a neheztelt végzésben foglalt indoknak a kövezési alap kimerített voltára való utalását illeti, ez sem szolgálhat kérelmünk elutasítására, mert a tek. Tanács előtt fekszik Sztanity Mátyás kövezésnek ajánlata, mely szerint a Nagykörut kövezésért neki járó munkabérré 1903 évig (vár, és idemellékelten A) alatt csatoljuk az asphaltdársulatnak nyilatkozatát, mely szerint, ha a Nagykörutnak a Lyceumtól a Bockó-utcáig terjedő részének asphaltdársulattal leendő ellátását tekintetes Tanács reá bizza, 1903 évig szintén igényel fizetést.

Ami pedig a neheztelt végzésnek azon indokát illeti, hogy az említett helyek a vallás és közokt. miniszteriumnak engedettek át, ez nem szolgálhat kérelmünk megtagadására indokul, mert egyrészt nem az egész általunk bekerített területet vagy befásított területet engedtetett át a tanítóképző céljaira, másrészt ezen indok még inkább javolja az általunk kért rendezést, és különösen nem áll utjában a szénatelep és a fuvarosok áthelyezésének, hanem ellenkezőleg a tek. Tanács által felhozott eme indok egy okkal több, hogy a kérdéses terület annak környezetéhez képest modern alapokon rendeztessék.

Kérvényünkben már kifejtettük, hogy nem pusztán szépészeti szempontok, hanem közegészségügyi követelmények teszik szükségesé a kívánt rendezést, mely követelmények előtt kicsinyes okoknak háttérbe kel szorulniok.

Mindezek alapján kérjük a tekintetes Tanácsot, hogy jelen felebbezésünket a tekintetes közgyűlés elé terjeszteni méltóztassék, ahol is esedezünk:

miszerint a tekintetes Tanácsot a kérvényünkben foglaltak helyesítésére utasítani méltóztassék azon módosítással, hogy helyett az aránylag olcsóbb és célszerűbb asphaltdársulat elrendelését kérjük. Tisztelettel: *Nesvera Aladár, Veszprémi József, Marschal Lajos dr., Andrányi Kálmán utóda, Nagy Lajos, Lezskay András, Szende Tivadar dr.*

SPORT.

+ **Az ifjusági tornaverseny.** A lyceumban elhelyezett tanintézetek: a kir. főgymnasium, állami főreáliskola és állami tanítóképző intézet f. hó 19-én, azaz vasárnap az ujonnan berendezett nyári torna- és játszótér megnyitása alkalmából és a pünkösdkor Budapesten tartandó országos ifjusági tornaversenyre feimenő szegény sorsú tanulóknak költségeinek fedezésére tornaversenyt rendez. Az országos tornaversenyre a főgymnasiumból 36, a főreáliskolából 36, a tanítóképző intézetből 40 növendék jelentkezett s így Aradvárosa 112 tanulóval lesz képviselve az országos tornaversenyen. Miután több szegénysorsú tanuló is résztvesz a versenyen, a három tanintézet tanártestülete elhatározta, hogy csekély belépti díjjal házi tornaversenyt rendez, melynek tiszta-jövedelme a szegény tanulók költségeinek fedezésére szolgál. E végből ez uton is fölkeri a három tanintézet igazgatósága Aradváros minden szép és nemes ügyért lelkesedő közönségét, hogy a nemes és szép cél előmozdítása végett minél nagyobb számban látogassa meg az ünnepélyt, mely különben is gyönyörködtetni fog mindenkit. Jegyek előre válthatók ifj. Klein könyvkereskedésében; első hely egy korona, második hely 60 fillér, álló-hely 40 fillér.

+ **A királyi díj.** Tegnap futottak le a fővárosi gyepen az év egyik legérdekesebb díját, a Király-díjat. 15 ló indult a 100.000 korona díjért. Falb, a Péchy istálló pej ménje lett a győztes Taral zsokéval a hátán.

+ **Az „Arad-hegyvidéki turista-egyesület”** f. évi május hó 14-én d. u. 6 órakor a „Millennium” külön-termében választmányi gyűlést tart.

+ **Az aradi polgári lövészegetlet** május hó 12-én tartott rendes verseny lövészet eredménye a következő: *Mozsár-díjat nyertek:* Bródy József I. m. díjat 10 m. körrel. Magyarai Ferenc II. m. díjat 9 m. 17 körrel. *Kördíjat:*

Bródy József I. 3 T 17 körrel. Magyarai Ferenc II. 3 T 14 körrel. Remenyik László III. 3 T 10 körrel. *Mélylövés-díjat:* Bródy József a legjobb 4-essel. Domonkos Lajos 8 m. 14 körrel. Weisz Dávid 5 m. 10 körrel. Remenyik László 6 m. 12 körrel. Dr. Vertán Oszkár 5 m. 10 körrel. Nachtnebel Ödön 3 T 8 körrel. Gebhárt István 6 m. 10 körrel. ifj. Müller József 5 m. 8 körrel, dr. Ludig István 4 m. 6 körrel.

A Polgári Takarékpénztár ügye.

(A bünyvádi nyomozást beszüntették.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13

Annak idején megirtuk, hogy Dengl Lajos és társai, mint a felszámolás alatt álló *Aradi Polgári Takarékpénztár* részvényesei, Pless Mór volt vezérigazgató, valamint az igazgatóság s a felügyelő bizottság több tagja ellen *hüllen kezelés büntette* miatt feljelentést tettek az aradi királyi ügyészséghez. A feljelentést Pop C. István dr. ügyvéd, az említett részvények jogi képviselője nyújtotta be.

Pop C. István tegnap kapta kézhez a királyi ügyészség határozatát, a mely tizennégy sűrűen leirt oldalra terjed. Az ügyészség e határozat szerint Pless Mór és társai ellen a büntető perrendtartás 101. §-a alapján a *nyomozást megszünteti* és erről Dengl Lajost és jogi képviselőjüket oly figyelmeztetéssel értesíti, hogy nyolc nap alatt a *vádat átvehetik*, vagy pedig a nagyváradi kir. főügyészhez folyamodhatnak.

A körülményes indokolást érdekesnek látjuk az alábbiakat közölni:

Dengl Lajos és társai feljelentésüket első sorban és kiváltképpen arra alapították, hogy Pless Mór és az igazgatóság és felügyelő bizottság egyes tagjai idegenekkel szövetkezve, a vezetésük illetőleg a felügyeletük alatt álló pénztárat felhasználásával saját hasznukra és az intézet kárára nagy birtokoknak vételével és tovább eladásával üzérkedtek oly módon, hogy a birtokokat az intézettől folyó számlán fölvevett pénzzel vásárolták és azokat telepések részére parcellánként nagy árban ismét eladva, vevőfeleknek a vételár. kifizetése végett az intézetnél kellő fedezet nélkül, a föld értékét is meghaladó jelzálog kölcsönöket szavaztak meg, — melyek behajthatlanokká válván, 1898. év őszén az intézet felszámolását okozták.

A nyomozás folyamán a felszámolók vizsgálomása, az általuk szolgáltatott és az illető telekkönyvi hatóságoktól beszerzett adatok által meg lett állapítva, hogy a takarékpénztár részint igazgatósági és felügyelő bizottsági tagokból, részint idegenekből alakult alkalmi egyesületek részére:

1. 1892—1893. évek folyamán *Marsibányi* Antónia grófnő örökösei szederháti birtokának.

2. 1893. év folyamán *Köhner* Henrik kocsóháti birtokának,

3. 1893. év folyamán *Deutsch* Sándor szép-falusi birtokának,

4. 1894. és az azt követő években *Palla-vicini* Sándor örgróf pusztapéterii birtokának vételét és eladását közvetítette.

Ezen ügyletből kifolyólag a takarékpénztár a parcella vevőknek sem jelzálogos, sem más természetű hitelt nem nyújtott. Vételi ajánlatok szerzése közben az alkalmi egyesület feltehetőleg engedmény céljával, bekebelezett ugyan a takarékpénztár nevére részint váltókon, részint kötelezvényeken alapuló követeléseket, ezeket azonban a takarékpénztár a valóságban sem nem számolta le, sem nem szerezte meg, hanem mindvégig az alkalmi egyesület tulajdonai maradtak és általa az

ügylet felbontása alkalmával a pusztá-pétereii községi hitelszövetkezetnek lettek eladva.

A takarékpénztár ezen ügyletből kifolyólag csak az alkalmi egyesületnek nyújtott hitelt, melyből a felszámolás idejében mintegy 250.000 korona még fennállott, azt azonban az alkalmi egyesület időközben nemcsak teljesen kiegyenlítette, hanem kifizette a hitelért és közbenjárásért kikötve volt 40.000 korona jutalékot is, mely a takarékpénztárra nézve tiszta nyereséget képez.

Ezek szerint az első három esetben a *büntető eljárást az elévülés kizárja*, — a negyedik esetben pedig *nem lett büncselekmény elkövetve*.

A nyomozás folyamán Stoll Károly önállóan is tett feljelentést a felszámolás alá került pénztintézet tulajdonát képező *Központi Szálloda* veszteségei miatt. Az ügyészség ezt a feljelentést szintén nem találta alkalmasnak bünvádi eljárásra.

Ugyancsak Dengl Lajos is tett önállóan többek ellen különböző okokból feljelentést. És pedig az 1. és 2. pont alatt a takarékpénztár egész igazgatósága ellen azért, mert az intézetnél *oly vezértitkárt* alkalmazott, a kit más aradi pénztintézet *hiatlenség miatt elbocsátott*, mert az igazgatóság birtokvásárló tagjainak üzemeit nem akadályozta meg s mert az intézetet általában könnyelműen igazgatta. Ezen cselekmények illetőleg mulasztások csak magánjogi felelősséget, kártérítést vonhatnak maguk után.

3. Az egész igazgatóság ellen azért, mert hamis évi mérlegeket készített. Ez a cselekmény csupán a kereskedelmi bíróság által, a kereskedelmi törvény 218. §-a értelmében büntetendő vétséget képez.

4. Az igazgatóság tagjai ellen azért, mert a takarékpénztár érdekével ellenkező vállalatokban is részt vettek. Ez a cselekmény csak magánjogi következményeket vonhat maga után.

5. Az igazgatóság ellen azért, mert a nyugdíj alapot szabálytalanul kezelte. Ez a cselekmény szintén csak magánjogi következményeket vonhat maga után.

6. Az igazgatóság tagjai ellen azért, mert egymásnak túlzott mérvben s kellő fedezet nélkül szavaztak meg hitelt. Ez a vád mivel sem nyert megállapítást.

Dengl feljelentése még hét pontból áll, mely az előbbiekhöz hasonló természetű vádak tartalmaz. Az ügyészség határozata szerint egyikben sincs büntetés tárgyát képező cselekmény. Mindezeknél fogva a kir. ügyészség *vádemelésnek helyét nem látja* és a nyomozást megszünteti.

HIREK.

Egy asszony, aki nincs sehol.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13

Magyarországon van az udvar, örömben uszik millió, meg millió ember. Hiszen öröm is az, mikor a mi fehérhaju királyunk odahagyja a császárvárost és eljön a hű magyarjai közé budavári otthonába, amelyre olyan szomorú tekint a magyar, ha nincs itthon a király.

Itthon az udvar, megnépesedik a főváros forgalma, mert a fehérhaju király gyakran járja ragyogó címeres kocsiján az utcákat s fogadja lelkesülő hű népe hódolását. Ma udvari ebéd van, holnap bál, azután látogatás közintézetekben, majd fényes zászlószentelés következik, ismét bállal. S a király boldogan mosolyog, megszólít sok embert. Es ott van-

nak kíséretében a főhercegek, udvari méltóságok, országkormányzó urak, ifju hadvezérek, akik azonban csak ezután lesznek hivatalos esetleges háborusági kellemetlenségek alkalmával kimutatni vitézségüket.

És írják a lapok, hogy elül jár mindenütt a *trón várományosa*, aki már nem beteg, talán soha nem is volt az. Táncol, mulat a fényes társaságban, ahol egymást követi a sok főhercegnő — bájos, gyenge virágszálak — s ahol Ferenc Ferdinánd a király után a legnagyobb ur.

Ahogy azonban olvasom ezt a nagy névsort, úgy érzem, hogy hiányos. A szemfüles báltudósítók, jobban összeállíthatnák a neveket mert hát éppen azt nem illik kifelejteni, a kit mi keresünk.

Aztán felvilágosítanak kutatásaink közepett, hogy hiába fáradozunk. Az a név abból az egyszerű okból maradt ki, hogy a viselőjét meg sem hívták. Nem feledékenységből maradt ki ez a név a meghívottak sorából, oh hiszen *odafenn* rendkívül vigyáznak az etikettkérdésekre, hanem szándékosságból.

Igy járt a Monarchiában az ifju német trónörökös, volt a tiszteletére udvari ebéd, — hiányzott arról egy asszony. Fenséges férje, aki Szent István koronáját van hivatalos majd viselni, az opera diszeldadásán nem azt az asszonyt vezeti a páholyba... A kis princ meglátogatja fegyvertársbeli kollegáját, s nem fogadja jöttét asszonyi szivesség...

Az a nő, a ki nem más, mint ő fensége felesége, kénytelen talán a sok ceremónia alatt meghuzódni fenséges ura dolgozó szobája rejtekében s onnan hallgathatja, ha éppen nem áll sírásra a szája, hogy miként tör ki megannyi szivből az őszinte öröm, hogy csengenek össze az arany serlegek.

Ejszaka pedig aggódva virraszt, amíg hazaérkezik a bálból, fényes ruhája hercegasszonyok köréből az ő fenséges ura: kissé talán jókedvű is, fülébe zsong a Strausz-ke-ringő bájos dallama s odahajlik, hogy megcsókolja szerelmes hü párjának szomorú arcát és bánatos ajkát, melynek még panaszkodnia sem szabad. Hiszen ő maga egyezett így bele.

Mikor aláírta azt a szomorú történeti irást, tudhatta előre, hogy most indul a mártíromság útjára. Mert csak mártíromság az, bármennyi édes méze is legyen titokban.

En nem tudom hogy vagyok vele, de képtelen vagyok ebben a viszonyban magyar vonást találni. Hiszen a magyar ember szemében az asszony első s dehogy is megy oda, ahová úgy hívják meg, hogy kifelejtsek a feleségét.

Mert hát azért adott az Isten asszonyt is a férfi-ember mellé, hogy ne hagyja el azt bu-ban, örömben, holtomiglan-holtodiglan.

Sigma.

— A király Budapesten. A király ma reggel 6 óra 5 perckor Gödöllőről Budapestre érkezett s a keleti pályaudvarról a várpalotába hajtatott. Délelőtt 10 órakor általános kihallgatást adott. Délután 2 órakor meglátogatta a mezőgazdasági kiállítást, ahonnan egyenesen a pályaudvarra ment s a 3 óra 20 perckor induló udvari vonattal Gödöllőre utazott. Szerdán reggel jön vissza a fővárosba, s a pályaudvarról kihajtat Rákosra, ahol a helyőrség nagy gyakorlatot tart.

A mai általános kihallgatáson megjelentek: Bánffy Dezső báró, Erdély Sándor, Szabó Miklós a kuria elnöke, Vay Béla báró, Szalavszky Gyula, Metianu János g. kel. érsek, Hettyey Sámuel, Pallavicini János őrgróf, követ, titkos tanácsosok; Esterházy Mihály gróf,

Wenckheim Ferenc gróf és Zichy Aladár gróf kamarások; Görgy Vince altábornagy, Taxis József báró, Knezevics Márkus és Sprecher Artur vezérőrnagy, Teindl Viktor dr. és Bartha János dr. vezértörzsorvosok; Schwarz Ágost báró Salzburgból, Horváth Sándor miniszteri tanácsos, Zákó Milán főispán, Babics József orsz. képviselő; Nyiri Sándor, Magdeburg Emil báró, Kronaiser Adolf és Bydesky Sándor ezredesek, Nyirák Ede pénzügyi főigazgató, Schiller Miklós pénzügyi főtanácsos; Rohrer Ferenc uradalmi igazgató, Renner Gusztáv gazdasági igazgató, Kovács Gyula dr. és Halász Gyula királyi tanácsosok, Braun József, Viktor Tádé, Bauer Lajos, Kestranek Pál, Schmidt Ottó, Vagács-Rácz Márton alezredesek, Faykiss Károly honvédfőtörzsorvos, Pekár Imre bankigazgató, Matskássy József reáliskolai igazgató, Garba Gyula segédhivatali igazgató, Jámhor Lajos építész, Horti Pál tanár, Szeless József takarékpénztári igazgató, Winkler József főmérnök, Urs Nándor rendőrtanácsos, Ambrozovics Dezső és Bossányi Endre titkárok, Schunda József és Lakos Lajos gyárosok; együttesen fogadtattak: Nagy Pál, Vághó Ignác. Hajts Lajos és Nagy László századosok, tanítók a Ludovika-akadémián; a mezőgazdasági munkássegélypénztár küldöttsége, melynek tagjai Keglevich Gábor gróf, Gaál Jenő és Fáy Gyula dr. voltak; Pornereuther Johanna Ferencendi főnöknő és Bäumlér Fanny nővér; Benczur Gyula, Lotz Károly, Strobl Alajos és Ebner Lajos a meszteriskolai tanárai.

— A király utazása. Bécsből táviratozzák, hogy a király Bécsből július hó 12-ikén Csehországba utazik. 13-ikán érkezik Prágába, hol négy napig fog időzni. Onnan több osztrák miniszter kíséretében Leitmericen keresztül Auszsigba utazik.

— Látogatók a cárnál. Egy varsó távirat szerint még az idei nyáron három európai király: az olasz, a szerb és spanyol meglátogatja Miklós orosz cárt.

— Állami tisztviselők mozgalma. Az állami tisztviselők érdekében újabb mozgalom indult meg. A Tordán alkalmazott állami tisztviselők körében igen életrevaló eszme támadt és nyomban meg is valósult. Állandó ártekezleti bizottságot alakítottak a tisztviselők fizetésének javítása érdekében indítandó ujaob mozgalom létrehozására, melynek célja: újabb tevékenységre buzdítani a tisztviselői köröket az egész vonalon, hogy hasonló bizottságok szervezésével megalkossák azt az összetartó karaktert, mely által kivívhatók legyenek helyzetük javítását érintő jogos kívánalmaik. Feladatul tűzte ki az állandó bizottság, hogy még a jelen országgyűlés folyamán feliratok által megkeresi az ország valamennyi választókerületének képviselőjét, hogy a tisztviselők helyzetét érintő kérdést, mint országos érdeket vegye programjába és hasson oda, hogy a kérdés még ez országgyűlés működése alatt kerüljön a törvényhozás elé és nyerjen méltányos elintéztést.

— Irányi Dániel siremlékének leleplezése. Kegyeletes szép ünnepély keretében történt meg Irányi Dániel siremlékének leleplezése vasárnap délelőtt a kerepesi-uti temetőben. — Az ünnepélyen nemcsak az elhunyt elvtársai vettek részt, hanem ott látuk közéletünk minden számottevő vezér alakját pártkülönbség nélkül. Továbbá számos vidéki küldöttség, ipartestületek, asztaltársaságok képviselői vettek körül — nagyszámu kegyeletes közönséggel — a művész-kéz alkotta siremléket. A függetlenségi képviselők a pártkörben, a többi küldöttségek a nemzeti lovardában gyülekeztek össze délelőtt 10 órakor s onnan vonultak ki a temetőbe. A Kallós által diszitett sírhely körül ott voltak: Szeil Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác, nemeskéri Kiss Pál, Szilágyi Dezső, gróf Apponyi Albert, báró Podmanický Frigyes, Dániel Gábor, Berzevics Albert, Láng Lajos, Bedő Albert, Vöröss László, Légrády Károly, Neményi Ambrus, Horánszky Nándor, Enyedi Lukács, gróf Esterházy Kálmán, Kossuth Ferenc, Ugron Gábor, Justh Gyula Thaly Kál-

mán, *Ilyés* Bálint, *Meskó* László, *Barabás* Béla, *Hentaller* Lajos, *Thaly* Ferenc, gróf *Benyovszky* Sándor, *Tóth* János, *Polcner* Jenő, *Török* Gyula, *Olay* Lajos országgyűlési képviselők, *Márkus* József főpolgármester, és *Halmos* János polgármester, a Sas kör, a Lipót városi kaszinó a Józsefvárosi kör, az egyetemi ifjuság és számos vidéki küldöttség, Irányi hozzátartozói közül *Irányi Anna* és *Mária* jelentek meg az ünnepélyen s ott volt az emlékkö genialis megalkotója, *Kallós* Ede szobrász is. *Kossuth* Ferenc volt az első szónok a siremléknél. Emelkedett szép beszédben méltatta Irányi Dániel nagy erényeit, hazafias érdemeit és nemes ideális működését a megfutott életpályán. Beszéde közben a lepel lehullott az emlékműről, melynek láttára a közönség leemelte kalapját, majd lekesen éltette Kallóst, a mű alkotóját. Ekkor *Halmos* polgármester Irányi hazafiai és polgári erényeit méltató szép beszéd kíséretében vette a főváros gondjaiba a szobrot. Utána *Dániel* Gábor, a képviselőház alelnöke, a magyar törvényhozás nevében beszélt. Beszédében kiemelte hogy Irányi kivivta az összes pártok és az egész ország becsülését és tiszteletét s meghatva tette le a képviselőház koszorúját az emlékre. *Ilyés* Bálint képviselő szavalt a most ez alkalomra írt odáját nagy tetszés mellett. *Berzevics* Albert a szabadelvű párt nevében mondott beszédet, *Meskó* László Békés város nevében, melynek Irányi volt több országgyűlésen a képviselője. koszorút helyezett az emlékműre s utána sorba a többi küldötségek. A szép és emelkedett hangulatú ünnepélyen résztvevők a Hymnus hangjai mellett oszlottak szét.

— **Civakodó királyi házások.** A kis hollandi királynő mézeshetei véget értek; már civakodik is férjével, aki mint mecklenburgi herceg és porosz tisz. milliókra menő adósságot csinált. *Vilhelmina* királynő már kis korában is fékezhetetlen önfejű gyermek volt s most sem használ semmit sem férje erőszakossága, sem az anyja, *Emma* királyné kérése: a férje adósságaiból egyetlenegy fillért sem akar kifizetni. Azt hangoztatja, hogy a hollandi királyné vagyonához semmi köze a mecklenburgi hercegnek s annak adósságait nem fizeti ki, de még kölcsön se ad neki egy fillért sem. Emiatt zajos jelenetek játszódtak le a *Gil Blas* szerint a királyi pár között s az anya-királynő is állítólag a civakodások következtében betegedett meg.

— **Mozgalom a párbaj ellen.** Európa egyik legrégebb királyi sarjának kezdeményezésére, most ismét nagy szabású mozgalom indult meg a párbaj megszüntetése tárgyában. A mozgalom élén a bourboni herceg *Don Alfonso* áll, ki spanyol trónkövetelő. A herceg egy nagy föltűnést okozó cikkben kelt ki a párbaj ellen s ajánlja, hogy a középkorbeli szokás végre megszűnjön és pedig olyképp, hogy minden nagyobb városban a legelőkelőbb polgárokból egy becsületbírósság alakuljon, mely a polgárok vitás ügyeiben ítélkezik. Egyben ajánlja *Don Alfonso*, hogy az ügynek, a melyhez már eddig is 200 főnemes csatlakozott, a világ összes uralkodóit igyekezzenek megnyerni. A lelkes felhívásnak rövidesen meg is lesz a hatása s védnökül II. Miklós orosz cárt akarják felkérni, ki annak idején a nemzetközi békebizottság megalkotásának volt egyik leghathatósabb előmozdítója.

— **Harminc Interpelláció** Szerdán lesz a főváros közgyűlése, mely nem épen sima lefolyásnak ígérkezik. Mint Budapestről táviratozzák, *Kassics* Péter ma megjelent *Márkus* József főpolgármesternél és kijelentette, hogy a szerdai közgyűlésen *harminc* interpellációt fog benyújtani. Az esetben — ugymond *Kassics* — ha indítványozzák *Fejérváry* báró honvédelmi miniszter diszpolgárságát, ő a maga részéről *Szell* Kálmán és *Apponyi* Albert diszpolgárrá való választását fogja indítványozni.

— **Gyalog a világ körül** *Milovanovics* Mihály szerbiai fiatalember, ki két év alatt gyalog 34.600 kilométert járt be a kontinensen, Bécsbe érkezett s onnan kiindulási helyére Belgrádba megy vissza. A 25 éves szerb ember 1899 ok-

tóber 5-én indul el a szerb fővárosból s azóta bejárta Ausztria, Magyarország, Montenegró, Albania, Görögország, Törökország, Kis-Azsia, Bulgária, Románia, Oroszország, Finnország, Svédország, Norvégia, Dánia, Anglia, Hollandia, Belgium, Franciaország, Spanyolország, Olaszország és Németországot. *Milovanovics* naponta 65 kilométer utat gyalogolt s utjában 11 pár cipőt szakított el. Haza érkezve utiéleményeit megírja s könyvalakban ki is adja.

— **A kéményseprő tragédiája.** *Bukin* község lakosai nem valami jó egyetértésben éltek *Szalecki* András kéményseprővel. A gyűlölség olyan nagy volt, hogy a szerencsétlen kéményseprőt e hó 8-án hivatásának teljesítése közben *agyonverték*. E szomorú eset részleteiről az alábbi tudósítást vettük: *Szalecki* András kerületi kéményseprő egy segédjével e hó 8-án megjelent *Bukinban*, hogy a szabályrendeletileg elrendelt kéményseprést végezze. A lakosság, különösen az asszonynépség, mindig ellenszegült a kéményseprésnek, mert sajnálták az érette járó tíz krajcárt megfizetni. Így történt ez alkalommal is. *Szalecki* a község egyik részét a segédjére bízta, a másik részében pedig ő fogott munkához. A mint belépett *Ponkár* György házához, *Ponkár* né nagy lármával fogadta és tiltakozott a seprés ellen. *Szalecki* rá sem hederítve, munkához akart fogni s a mint a létrájára felkapaszkodott, *Ponkár* né kirántotta alóla a létrát és *Szalecki* leesett. Erre a kéményseprő felkapta a létrát s azzal végigvágott az asszonyon, mire az nagy jajgatással kifutott az u. cára. Az asszony lármájára összefutottak a szomszédok s hogy megtudták miről van szó, *Szalecki* a kéményből lehúzták s addig verték agyba-főbe, a mig eszméletét veszve elterült a földön. Az előjáróság, a mint értesült ez esetről, a bíró néhány emberrel a helyszínére sietett s a szerencsétlen embert bevitték a község házához, mire azonban a szomszéd községből előhívott orvos megérkezett, a fején ejtett súlyos sérülés következtében meghalt. A csendőrség *Ponkár* né még 8 emberrel együtt elfogta. *Szalecki* segédjének úgy kellett elmenekülni, különben őt is hasonló sors érte volna.

— **Betörés az Andrassy-téren.** Tegnap este betöréses lopást követtek el *Singer* Lázár szabómester *Andrassy-téri* lakásában. A tettesek az *Aréna*-épület kapualja alatt hatoltak be *Singer* lakásába és abból ruhaneműeket loptak el. A rendőrség már elfogta a tetteseket.

— **A nagyerdőben lövöldöznek.** A hetedik hadtest parancsnoksága arról értesíti Arad város hatóságát, hogy a csálai erdő alatti katonai lövöldében megkezdődtek a céllövészetek. Miért is figyelmeztetni kívánja az ifjuságot és a közönséget, hogy a katonai lövölde közelében ne járkaljanak, mert igen könnyen életükkel játszanak. Hogy meddig fog tartani e tilalom, annak megállapítására a várbeli parancsnoksággal a vármegye hatósága megkezdte a tárgyalásokat. A veszélyeztetett területek a baloldalon, 400, jobboldalon 800, s a golyófogók mögött pedig 1600 méternyi területet tesznek ki.

— **Négyszáz kivándorló.** Fiuméből táviratozzák, hogy az éjszakaikeleti vármegyéből *négyszáz*, nagybára rutén család érkezett oda ma reggel. Valamennyien Amerikába igyekeznek ahol már alkalmas munkát is közvetítettek számukra.

— **Cáfolat.** Budapestről jelentik: Hivatkozással egy hétfői lapnak a Magyar Agrár- és Járadékbank szindikátusára vonatkozó közleményére, a nevezett pénzügyintézet igazgatósága kijelenti, hogy ez a körülmény, a mely különben magán hordja a valószínűtlenség bélyegét, ugy egészében, mint összes részleteiben teljesen koholt. Ezzel a nyilatkozattal megegyezőleg a Budapesti Bankkegyesület részéről a Magyar Távirati Iroda arról értesül, hogy az a jelentés, a mely szerint a nevezett bank

és az agrár-bank között a helyi érdekű vasuti üzleteknek banküzletekkel való kölcsönös kicserélése alapján tranzakció jönne létre, teljesen nélkülöz minden tényleges alapot.

— **Öngyilkosság a fürdőben.** *Frisch* Antal cseentei születésű 27 éves kereskedősegéd ma reggel 8 óra 15 perckor Budapesten a Kazincy-utca 40 szám alatt levő fürdőben szíven lötte magát. Holtan találták meg a 8-ik számú szobában. Holttestét a boncintézetbe szállították. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte *Herzel* Bernátot, az aradi waggongyár-részvénytársaság igazgatósági tagját. Mint részvétellel értesülünk, édes atya, *Herzel* Adolf, élte 75-ik évében hosszú szenvedés után Zágrábban elhunyt. A megboldogult temetése vasárnap délután ment végbe, nagy részvét mellett.

— **Leégett szeszgyár.** *Szászrégenből* jelentik: Ma hajnalban a *Klohs* és *Wermescher*-féle üzemen kívül álló szeszgyár leégett. A kár körülbelül 120.000 korona.

— **A theológia szolgálai.** Az aradi román szeminárium épületében két tanintézet van elhelyezve: a theologia és a praeparandia, magyarul papnevelő és tanítóképző-intézet. A két tanintézetnek külön szolgálai vannak, akik nem a legjobb egyetértésben élnek egymással. Így megtörtént tegnap az, hogy *Pantyea* Jánost, a theologia szolgálait a másik tanintézet pedellusa: *Miron* Tódor úgy megverte, hogy *Pantye* igen súlyos sebeket szenvedett a sok fokos-csapás következtében. Éjjel lesett *Miron* ellenfelére s orozva hátulról egy fokossal fejét és arcát össze-vissza verte. *Pantye* a rendőrségnél tett panaszt verkedő társa ellen.

— **Megszökött örült.** A fővárosi rendőrség, mint lapunknak táviratozzák óriási tevékenységet fejt ki egy örült keresésével. *Petrovics* Józsefnek hívják a szerencsétlen embert, aki ma éjjel szökött meg a lipótmezei tébolydából. A zárkája ablakán levő vasrácsot elfürészelte és úgy jutott a szabadba. Miután egy vasdarabbal az őrt leütötte, megszökött a tébolydából. Pár héttel ezelőtt már egyszer megszökött *Petrovics* és csak véres küzdelem árán lehetett elfogni. A szerencsétlen örültnek már eddig négy gyilkosság terheli a lelkét.

— **Vasutösszeütközés.** A *Marosillye* állomáson egy álló tehervonatba egy mozgó tehervonat hátulról beleütközött. Két kocsi darabokra tört. Emberéletben nem esett kár. A szerencsétlenség hibás váltoáltatás következtében történt.

— **Vizbe fult gyermek.** *Ottlakai* tudósítónk írja, hogy *Botás* Simon ottlakai parasztember *Szimeon* nevű egy éves kis kisa a napokban az udvaron játszadozva, a kut mellett lévő vizsgödörhöz ment s annak szélére ülve, lubickolt a lábaival. A kis fiu egy őrizetlen pillanatban arccal lefelé belebukott a pocsolóába. Mire az anyja észrevette, már halva volt a kis fiu. Tegnap volt a boncolás. A szülők ellen gondatlanság miatt megindították a vizsgálatot.

— **Agyonlőtt tolvajvezér.** *Tisza-Szöllös* községben rettegett ember volt a roppant erejű *Kiss* István, egy több tagból álló tolvajbanda feje. *Kiss* a minap a banda tagjaival fát ment lopni az erdőbe. — A zsákmányból a veszedelmes tolvajfőnök jóval többet vett magának, mint amennyit másnak juttatott, ami a banda egyik tagját, *Juhász* Imrét annyira dühbe hozta, hogy fegyvert ragadva, társai szemeláttára szó nélkül *agyonlőtte* *Kiss* István tolvajvezért. A holttestet azután a helyszínen elhantolták.

— **Feltűnő olcsó árak mellett** és gyönyörű kivitelben kaphatók a legkülönfélébb dekorációtárgyak u. m. japáni legyezők és ernyők, fali arcképtartók, (paravant) olajfestményes fémtálcák, celluloid faldíszek és különösen a legváltozatosabb nippartárgyak *Porter* Vilmos koronás áruházában Aradon, az *Andrassy-téren*, a *Központi* szálloda épületében.

— **Iszákos asszonyok.** Angliában furcsa kis egyesület alakult a napokban. Férfiak alakították

iszákos nejeik ellen. Az angol törvények szerint ugyanis a nő elválhat, ha férje részeges, de a férjnek, ha neje iszákos, nem képez válóokot. Az új egyesület elhatározta, hogy felír ez ügyben a parlamenthez.

— **Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképész, akadémiai tag. „Szabadság-tér 16. Domány-palota“. Legjutányosabban eszközöl felvételeket úgy a műteremben, mint házon kívül. Művészies kivitel biztosítatik.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Császárfürdő** téli és nyári gyógyhely Budapesten. Elsőrangú kénés hévízü gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványviz-uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakoszobával. — Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

A budapesti egyetem ünnepe.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 13.

Tegnap volt 266 éve, hogy a budapesti tudomány-egyetem alapkövét Pázmány Péter bőkezűségének és buzgalmának eredményeképpen letették. November 7-ikén lesz 132 éve, hogy Mária Terézia királynő az eredetileg érseki egyetemet királyi egyetemé tette és újjáalakítását és kiegészítését elhatározta. 1780. június 25-ikén inaugurálták az új egyetemet a királynő megkoronáztatásának negyvenéves évfordulóján. Az egyetem 1876-ig ezt a napot ünnepelte újjáalakításának emlékére. De 1876-ban a tanítási időt újra szabályozták, hogy a nagy szünidő többé ne augusztus—szeptemberre, hanem július—augusztusra essék. Ezért ezt az ünnepet az évzáró Te Deum előtt, május 13-ikán, mint Mária Terézia születése napján szokta ünnepelni a budapesti királyi tudomány-egyetem.

Az ünnepélyt megelőzőleg szent mise volt az egyetemi templomban, amelyet *Várossy Gyula* kanonok fényes segédlettel celebrált. Mise után az egyetem aulájában megkezdődött az ünnepély.

A piros takaróval borított emelvény előtt aranyozott asztalkán a szent korona, az alma és a kormánypálca másolata feküdt, körülvéve az egyetem négy alapító diplomájától. Az asztal mellett két diszruhás egyetemi hallgató állt.

A nagyszámu hallgatóság első sorában *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter foglalt helyet, kit megjelenésekor lelkes éljenzéssel fogadtak.

Az emelvényen a rektori székben a gyengélkedő *Kisfaludy Á. Béla* rektor helyett *Ponori-Theurewk Emil* prorektor ült, mellette *Breznay* hittudományi, *Mariska* Vilmos jogi, *Medveczky* Frigyes bölcsészettudományi és *Bókay* Árpád orvostudományi dékánok. Mögöttük az az egyetem díszbe öltözött szolgálói állottak az egyetem jelvényeivel.

Az ünnepély *Ponori-Theurewk Emil* beszédével kezdődött, melyben az 1780-iki beiktatás fényes ünnepeit ismertette részletesen, alapos tanulmányok nyomán. Azután az egyetem további fejlődését ismertette és mikor *Ferenc József király* érdemeiről emlékezett meg, percekig zugott a teremben az éljenzés.

Beszédét így fejezte be:

„Mielőtt mai ünnepünket befejeznők, még egy örvendetes teendőt kell végeznünk. Az Alma Mater, ki valamennyi fiát egyformán szereti és csak azt a külömbiséget ismeri köztük, melyek a tehetség, a szorga-

lom, a kötelesség hű teljesítése okoz, ez alkalommal első sorban azokat hívja a maga színe elé, kik szellemi palaestrájában becsületére váltak, hogy a pályázat eredményét nekik kihirdesse s jutalmukat nekik átnyujtsa. Anyai szívének ebben telik legédesebb öröme. Semmi se emlékeztessen bennünket olyanra, a mi a jelen pillanat derűjét megzavarhatná. Elég, ha az egyetem működésének sikerére nézve ugyanazt a figyelmeztetést hangoztatom ma is, melyet már az 1899-iki inaugurális ünnep alkalmával elmondtam. Hogy az egyetem magasztos feladatának megfelelőesen, szükséges, hogy palladiumát, az önkormányzatot és tanszabadságot mindenkor féltve őrizze (Éljenzés) szükséges, hogy tanárai mindenkor lelkes tudások, s még tudományukban is lelkes hazafiak legyenek (Éljenzés); szükséges, hogy az egyetemi polgárság, édes hazánk személfénye, a tanítás sikerét lankadatlan buzgalomával biztosítsa s az egyetem jó hírnevét kifogástalan magaviseletével is mindenkor megővje. (Mozgás.)

Csak így lesz a budapesti tudomány-egyetem a külföldi egyetemek méltó versenytársa; csak így leszünk mi tanárok a tanuló nemzedék igaz mesterei, csak így lesznek önök fiatal barátaim a magyar szent koronának legbiztosabb őrei. (Éljenzés.)

Adja az isteni Gondviselés, hogy úgy legyen! Ezzel a szívem mélyéből fakadó óhajattal átadom a szót a hittudományi kar nagyerdemű dékánjának, hogy az egyetemi pályázatok eredményéről szóló jelentését megtenni szíveskedjék.“ (Élénk éljenzés és taps.)

Ezután *Breznay Béla*, a hittudományi-kar dékánja osztotta ki a jutalomdíjakat. A különféle pályázatokon a következő egyetemi hallgatók nyertek díjakat: *Belán János*, *Buzsáky Imre*, *Császár István*, *Lukács József*, *Rogács Ferenc*, *Vegele Lajos* a *hittudományi* karon. — *Bernolák Nándor*, *edelenyi Szabó Dénes*, *Engel Zsigmond*, *Gonda Henrik*, *Hantos Elemér*, *Köves Miklós*, *Kutasi Elemér*, *Lengyel Aurél*, *Rosenfeld József*, *Steyskal Ottó*, *Sulyok Kálmán* a *jogi-karon*. — *Lichtenberg Sándor*, *Fonyó János*, *Kurtuc Valéria*, *Zilahi Jenő*, *Fleischmann László*, *Komlós Béla*, *Flesch Hermann*, *Engel Károly*, *Bender Béla*, *Steiner Pál*, *Halász Aladár*, *Frinn Arthur*, *Kelemen Kálmán*, *Berlei Antal* az *orvosi* karon. — *Császár Mihály*, *Kümmerle Jenő Béla*, *Lajos Ferenc*, *Oszter Salamon*, *Stand János*, *Steidl József*, *Zemplén György* a *bölcsészeti* fakultáson.

A díjak kiosztása után *Ponori-Theurewk Emil* prorektor lendületes szavakkal zárta be az ünnepélyt.

TANÜGY.

(—) **Képesítő vizsgálatok.** A gőzgépezők és gőzkazánfűtők aradi vizsgálobizottságának elnöksége tudtul adja mindazoknak, a kik kazánfűtői, lokomobilkezelői vagy stabil-gépezői vizsgát óhajtanak tenni, hogy e vizsgálatokra a jelentkezések az aradi iparfelügyelőséghez (*Rákócy* és *Forray-utcák* sarkán) intézendők. A vizsgálatok pedig minden hónap második és negyedik napján délelőtt a m. kir. állami szakiskolában. (Nagykörut 12. szám) alatt tartatnak meg. A május havi vizsgálat kivételesen e hó 19-én délelőtt tartatik meg ugyanott.

MULATSÁGOK.

(=) **Az első majális.** Vasárnap volt Aradon az első majális. A *Jókedv-asztaltársaság* nyitotta meg a májusi erdei mulatságok sorát kedélyes majálissal, melyen a következők vettek részt:

Asszonyok: *Farkas Ferencné*, *Cinner Miksáné*, *Schiffert Józsefné*, *Szegő Richárdné*, *Varga Jánosné*, *Arnold Nándorné*, ifj. *Valentin Józsefné*, *Leipnicker Manóné*, *Hauserné*, özv. *Andrássyné*, özv. *Petrikné*, *Szilágyi Imréné*, *Pucsera Jánosné*, *Reinisch Józsefné*, *Ullmann Józsefné*, *Argyeláné*, *Borhegyi Károlyné*, özv. *Krause Béláné*, *Greci Istvánné*, *Heim Magdolna Lémmert Jánosné*, *Plén Lajosné*, *Krausz Sán-*

dorné, *Balogné*, *Szász Dánésné*, *Valkinder Ferencné*, *Petrikovicsné*, *Stöcklein Jakabné*, *Deákné*.

Leányok: *Zaránd Annuska*, *Dobis Jolánka*, *Erbeszkern Etelka*, *Csizmadia nővérek*, *Vekov Irma*, *Cira Zsuzsika*, *Marcis Mariska*, *Darabos Irén*, *Fehér Ilonka*, *Deák Tercsike*, *Varga Pirooska*, *Deák Ilonka*, *Schiffert Róza*, *Szauerland Mariska*, *Hausner nővérek*, *Petrik Juliska*, *Andrássy Róza*, *Pálinkás Verona*, *Szilágyi Mariska*, *Cseri Lidia*, *Molnár Mariska*, *Ullman Mariska*, *Argyelán nővérek*, *Dávid Mariska*, *Gréci Katica*, *Fehér Etel*, *Heim Gizella*, *Lammer nővérek*, *Budli Mariska*, *Stefán nővérek*, *Lammer Katica*, *Balog Ilonka*, *Szász Róza*, *Papp Sarolta*, *Csipai Viki*, *Valtesrdorfer Mariska*, *Trákszler Antónia*.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Petrócy megszökött.** Alig van ember, aki rövid idő alatt annyi dolgot adott volna a büntetőtörvényszéknek, mint *Petrócy József* volt tanár, legutóbb a *Rejtelmes Világ* című spiritista lap szerkesztő tulajdonosa. Hol csalásért, sikkasztásért, hol pedig váltóhamisításért gyűlt meg a baja a büntető bírósággal, amely addig már mintegy 3—4 bűnügyben ítélte el. Báro *Glaubit* testvérek panaszára váltóhamisítás büntette miatt kellett volna ma újból megjelenlenni a Szabó bíró elnöklété alatt ítélkező tanács előtt. Miután védője sem tudta hollétét, a törvényszék lakására küldött ki egy detektivet. Ennek jelentése szerint *Petrócy* még e hó 1-én nyomtalanul eltűnt a fővárosból. A törvényszék ennél fogva elrendelte országsszerte leendő nyomozását.

A KÖZÖNSEG KÖREBOL.*

A Baros-park érdekében.

Hogy már kimelegedett az idő, a közönség minden nap könnyen keresi fel a Baros-parkot, ezt a szép és igazán megbecsülendő üdülőhelyét a városnak. Így volt ez vasárnap is. A kanyargó utakon, a fenyvesek és egyéb ültetvények mentén csak úgy nyüzsgött a sétáló közönség, élvezve a gyönyörű tavaszi napot s a katonazene játékát. Altalános volt azonban a panasz a tűrhetetlen menyiségű por miatt Nem locsoltak a parkban, a mi elrontotta az egész szép délutánt, mert porfellegben sétálni bizony semmiesetre nem kellemes.

Felkérjük a főkapitány urat, szíveskedjék az ő ismert erélyével s a közönség iránt való jóindulatával odahatni, hogy a parkot most már minden nap locsolják, egyébként tűrhetlen lesz ott megmaradni. És ha lehet: szaporítsák meg a padokat is, mert a jelenlegi ülőhely kevés. Nagy hálával, leszünk érte, ha a főkapitány ur illetékes helyen mindkét kérésünkben intézkedik.

Egy sétáló.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

= **Bécsi marhavasár.** Fölhajtattott összesen: 5448 drb. Magyar 3774, sziléziai 886, német 788. Aprómarha: 1115. Fizettek magyarért: 50—70, sziléziaiért 59—72, németért 52—78 koronát.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, május 13.

Magyar aranyjárdék 40/0	117.35
Magyar koronajárdék 40/0	93. —
Magyar arany 41/20/0	120.75
Magyar ezüst 41/20/0	100. —
Magyar keleti vasut	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	99.65
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	174. —
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	141.50
Osztrák papírjárdék	91.25
Osztrák járdék ezüst	97.80
Osztrák járdék arany	117.60
Koronajárdék	97.25
1860-iki államsorsjegyek	141. —

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 13.

Délitőzsde. Buzakinát mérsékelt, a vételkedv gyöngé. Lanyha irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaműek bágyadtak. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza májusra	7.50—7.51
Buza októberre	7.59—7.60
Rozs októberre	6.72—6.73
Zab októberre	5.72—5.74
Tengeri májusra	5.31—5.32
Tengeri júliusra	5.37—5.38
Repce augusztusra	13.30—13.40

Zárul 5 órakor:

Buza májusra	7.48—7.49
Buza októberre	7.58—7.59
Rozs októberre	6.70—6.77
Zab októberre	5.70—5.71
Tengeri májusra	5.30—5.31
Tengeri júliusra	5.35—5.36
Repce augusztusra	13.30—13.40

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	696.25
Magyar hitelrészvény	699.50
Leszámitolbank részvény	442.—
Rima-Murányi vasmű részvény	500.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	689.50
Közuti vasut	568.—
Városi villamos vasut részvény	300.—

NAPIREND.

Május 14. Kedd. Róm. kath. naptár: Bonifác. — Protestáns naptár: Bonifác. — Görög-keleti naptár (május 1.): Jeremias. — A nap két 4 óra 9 perckor, nyugszik 7 óra 11 perckor. — A hold két 1 óra 44 perckor, nyugszik 2 óra 36 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 769.0 milliméter, délután 2 órakor 767.0 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 12.7, délután 2 órakor C° + 20.0. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor DK. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor felborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Széles, délen csapadék, hősüllyedés.

Szabadságsarcl emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 óráig délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Május 18. Körorvosválasztás M.-Szlatinán.

Május 19. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylet aradi fiókjának majálisa (Csépai erdő). — A waggongyári munkások dalkörének hangversenyével egybekötött táncestélye (Városliget). — Az aradi királyi főgymnasium, állami főreáliskola és állami tanítóképző-intézet tanuló ifjúságának tornaversenye délután 4 órakor (Lyceum előtti játszótér).

Május 26. Az aradi és csanádi egyesült vasutak közgyűlése délelőtt 11 órakor. — Az arad-hegyvidéki trinita-egyesület kirándulása az Al-Dunára, Oravicára és Herkulesfürdőre. — Az aradi munkás dalegylet majálisa (Csépai erdő).

Május 29. Weitzer János gép-, waggongyár- és vasöntőde részvenytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Június 9. Az aradi kereskedők körének tavaszi ünnepélye (Városliget).

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról d. e. An 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesről szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

S z e s z ü z l e t.

— Május 13. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter o/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék: 12-80—13— korona mmászáunként.

REGENY- CSARNOK.

Dawison bankja.

— Bűnügyi regény. —

Írta: **Trewmann József.**Fordította: **Hevessi Jenő.** [7]

(Folytatás.)

HE T E D I K F E J E Z E T.

Amint a mellékszobából visszajöttek és újra elfoglalták helyüket, a vizsgálóbíró folytatta a tárgyalást.

Ujra Rimier Sebestyént hallgatták ki s tanuvallomása nagyjában megegyezett a rendőrtisztével.

— Szóljon most arról, amit a kis udvarban észlelt. — szöjt a bíró a titkos rendőrhöz.

— Az ablakredőnyök retesze nem belülről volt kifeszítve, hanem ellenkezőleg: kívülről törték föl feszítővassal.

— Mire alapítja ezt a véleményét? — kérdezte az egyik esküdt.

— Arra, hogy a tettes lábainak nyoma még most is fölészelhető az ablak alatt. Ugyszintén annak nyomai látszanak a falon, hogy a tettes kezeivel belekapaszkodott az ablakpárkányba és lábujjhegyeit a falnak szoritva, fölmászott s ablakon át az irodahelyiségbe jutott.

— Mit sejt ebből?

— Azt, bíró uram, hogy a rablógyilkos nem annak a háznak a lakója s azt is sejttem, hogy nem kellett okvetlenül, hogy tudjon arról a jelentékeny összegről, mely a pénztárban volt elhelyezve. Behatóan foglalkoztam az esettel s arra a fölfedezésre jutottam, hogy a betörő, mikor az irodába jutott, még nem találta benn Palmert, hanem ez csak azután jött be.

Néhány esküdt helybenhagyólag bólintott a fejével. Ők is ebben a nézetben voltak.

A detektív folytatta:

— Az éjjeli látogató valószínűleg elbujt az ajtó mögött, vagy a terjedelmes íróasztal alatt. Ezért nem vette észre őt a pénztáros. Mikor aztán Palmer kinyitotta a pénzes szekrényt, hogy meggyőződjék, benne van-e a nagy összeg, melyet beletett: a gazember hirtelen elhatározással előugrott s talán abban a percben, mikor az öreg pénztáros félrefordult, rásütötte revolverét.

— Hogyan magyarázza meg azt, hogy a lövést senki sem halotta?

— Aból, hogy a gyilkos ugynevezett légpisztolyt használt, amelyet durranás nélkül lehet kilőni. Mikor aztán Palmer holtan lehányatott, a gyilkos hozzálátott a rablás keresztülvételéhez, majd a ház kapuján elillant.

— E szerint kire van gyanuja? — kérdezte a bíró.

— Egyelőre senkire. De szerény véleményem szerint mindenki inkább, mint Holmes a gyilkos. Sőt ellenkezőleg, hirtelen történt elutasításból ránézve csak kedvező következtetés tudok vonni.

— Miért?

A detektív mosolyogva jegyezte meg: — Mert aki nem kötnözi való bolond, az tudja, hogy az ilyen hirtelen utazás, ha csakugyan ő a tettes, kész beismerés. Ha a bűnös itt laknék a házban, éppen ellenkező módon cselekednék: jól elrejtene a rabolt pénzt s ugyanígy megjelent volna a gyilkosság színhelyén is és ő sópánkodott volna legjobban, hogy a pénztáros megölték.

Az esküdteteket teljesen magához térítette ezzel a vallomással s ők bizonyára egyetértőleg kimondták volna az eltűnt Holmesre, hogy nem bűnös, ha egy hirtelen közbejött körülmény meg nem zavarja őket.

Amint a titkos rendőr ugyanis befejezte vallomását, egy sürgönyhordó jelent meg a teremben és egy táviratot adott át a rendőrkapitánynak.

— Mi az? — kérdezte a bíró.

— Egy távirat, amely arról értesít, hogy Holmes Dénest éppen abban a pillanatban, mikor kiszállt a vonatból, sikerült elfogni. Még ma délelőtt visszahozzák rendőreim.

Az esküdték összerendezték, míg a bankár hirtelen összerendezte. A detektív feléje fordult.

— Ez nem kellemes hír, sugta neki.

— Én is azt hiszem, — felelt a bankár rekedten.

— Mert ez azt bizonyítja, hogy a fiatal ember megszökött. Ennek minden befolyását ki kell fejtenie, hogy kielégítő magyarázatot adjon hirtelen történt elutasításáról.

— Ugy tesztek, amint ön mondja, — sugta a bankár. Magában azonban hozzátette, hogy ha Holmes elutasításának nem más az oka, mint amitől félt, akkor nem fogja arra kérni a könyvelőt, hogy az igazi okot megmondja.

— Nyomorult, bűnös ember vagyok! — susogta a bankár elhalványodva. — Remegnem kell, hogy minden percben leleplezhetnek. Most életem sivar életem legkétségbeejtőbb perceit!

Ezalatt Irma megérintette Rimler karját. A detektív hátrafordult.

— Akar valamit, kisasszony? — kérdezte halkan.

— Mit gondol, Rimler ur, az eddig ismeretek alapján letartóztatják Holmes urat?

— Még nem, — felelt a detektív sugva. — De szükséges, hogy Holmes ur megmagyarázza hirtelen elutasításának okát.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Május 13. —

Fehér Kereszt szálloda. Fajta József tábornok Szeged. — Temesvári Béla utazó Bécs. — Weisz Arnold utazó Bécs. — Strausz Lajos utazó Bécs. — Margolius Miksa utazó Berlin. — Dr. Komlós József ügyvéd Nagyvárad. — Hegner Gusztáv utazó Trieszt. — Fischer Lajos utazó Bécs. — Engelman Mór utazó Bécs. — Frankfurter Lajos utazó Bécs. — Reh Samu utazó Bécs. — Kern Ferenc utazó Bécs. — Guttman Henrik utazó Budapest. — Grünfeld József utazó Bécs. — Preger Bertalan utazó Budapest. — Arvai József utazó Szeged.

Vass Szálloda. Kabdebó Sándor és neje birtokos Temesvár. — Tausig Zoltán utazó Budapest. — Grünberger Samu utazó Bécs. — Kun Albert utazó Budapest. — Lahner Zsigmond utazó Budapest. — Politzer I. utazó Budapest. — Vigh István hivatalnok Szeged. — Roth Lajos utazó Budapest. — Kun Albert utazó Bécs. — Kohn Armin utazó Budapest. — Vavra Vilmos utazó Budapest. — Káritz Emil utazó Budapest. — Rosenberg Adolf utazó Bécs.

Aradi nyári szinkör.

Kedden, 1901. évi május hó 14-én.

Rablélek.

Dráma 3 felvonásban. Írta: Ferency Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Szentmiklóssy Bácsné.	Téry István . Szőke S.
Fábián Ella . Angyal Ilka.	Kiss Kálmán László Gy.
Mariska . . . Komlós I.	Főtisztelendő Mezei Péter.
Csathó Alán . Palágyi L.	Jonás Palóci Pál.

Kezdete 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Elveszett

tegnap délután egy 60 fillér értékű magyar szövegű kitöltetlen váltó-ürlap, melyen Szőke Ferenc mint elfogadó és Szőke Ferencé mint kibocsátó van aláírva.

Kérem a becsületes megtalálót, hogy a váltót adja vissza, mert annak a megsemmisítése iránt a kellő lépéseket megtettem.

Arad, 1901. május hó 16.

Szőke Ferenc,

Arad, Csernovics Péter-utca 16.

Mindennap friss csapolás.

Nyári kerti helyiség megnyitás!

a Kossuth-utczában, a honvéd gyalogsági lak-tanyával szemben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy

f. é. május hó 16-án délután

fentjelzett helyen lévő gyönyörű szép fás és árnyas kerti helyiségben lévő vendéglő kezelését, teljes felszerelésével átvettem és ezen helyiséget egy kedvelt **nemzeti vonós zenekar közreműködése mellett**

megnyitom.

Helyiségemben a legfrissebb és legfinomabb italok és legjobb étkekkel folyton szolgálók.

Ezen gyönyörű üdülő helyen a nagyérdemű közönségnek egy egészen újonnan épült és berendezett **tekepálya** szolgál szórakozásul. 688

Főtörekvésem arra fog irányulni, hogy a legelső üzletekben több éven szerzett tapasztalataim és gyakorlataim alapján a nagyérdemű közönség jóindulatát nem csak kinyerjem, hanem azt mindenkorra fokozzam.

A nagyérdemű közönség számos látogatásáért esd tisztelettel

Havas Pál.

Szórakozó és kiránduló hely.

Mindennap vasár- és ünnepnap zene.

Mindennap vasár- és ünnepnap zene.

611—1901. a. számhoz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. Ministerium az 1901. évi május hó 2-án kelt 27539 számú reneletével Nagyhalom községben létesítendő állami elemi iskola felépítését 7600 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az **1901. évi május hó 24-ik napjának d. e. 11 órájára** az aradmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál (adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1901. május hó 10-én. 678

M. kir. államépítészeti hivatal.

7928. és 8648—900. sz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy néhai Hirschmann Józsefné szül. Berger Rozália hagyatéki ingatlanainak önkéntes árverés iránti végrehajtási ügyében, az aradi törvényszék (az aradi kir. járásbíró-ság) területén levő, Aradon, Deák Ferencz-utca 36. sz. a fekvő az aradi 69 számú telekkönyvben A + 5. sor 1014. hr. sz. ingatlan 109980 koronában, az Aradon Poltura külváros Libásdülő 23 sz. a fekvő aradi 3215. sz. tjkvben. A + 1. sor 3876. hr. sz. ingatlan 17132 koronában és végre Aradon, Poltura külváros Libásdülő 24. sz. a fekvő az aradi 4188. sz. tjkvben. A + 1. sor 3875. hr. sz. a ingatlanra 400 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1901. évi május hó 22-ik napján d. u. 3 órakor**, alulírott kir. tvszék mint tlkvi hatóságnál (igazságügyi palotta 48 sz. ajtó) megtartandó nyilvános árverésen eladatni, mindazonáltal az aradi 69. sz. tjkvben A + 5. sor a. foglalt 80150 korona, az aradi 3214. sz. tjkvben A + 1. sor a. foglalt 5831 kor. és az aradi 4188. sz. tjkvben A + 1. sor alatt foglalt 800 koronán alól is eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 10998 koronát, illetve 1713 korona 20 fillért, és 80 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 8333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elegendes elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1901. évi január hó 31-én.

Az aradi kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

9144—1901. szám.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Haszonbérbe adadni fognak az alant elősorolt kincstári bértárgyak jelesül: Pécskán a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében **1901. évi május hó 20-án d. e. 9 órakor**. Megyes-egyházai vásárvámszedési jog $4^{939}/1600$ -hold földdel 1902. január 1-től 1904. december 31-ig évi 2644 kor. 40 fill. kikiáltási árral. — Temesvárt a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében **1901. május hó 22-én d. e. 9 órakor**. Kis-becskereki $324^{834}/1600$ -hold nádas és kaszálló halászzal 1901. október 1-től 1904. szeptember 30-ig évi 3000 kor. szakálházi erdőirtás II. tag $20^{1200}/1600$ -hold 1901. október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 1059 kor. 08 fillér, mosniczai erdőirtás XXVII, XXXII. tag 461 $1060/1600$ -hold 1901. október 1-től 1903. szeptember 30-ig évi 3332 kor. 28 fillér kikiáltási árral. — Dentán a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében **1901. május hó 23-án d. e. 10 órakor**. Dentai $59^{193}/1600$ -hold erdőirtási föld évi 2340 kor. 36 fillér, kincst. szent-györgyi $37^{516}/1600$ -hold erdőirtási föld évi 1013 kor. 68 fillér, kincst. szent-györgyi $21^{1282}/1600$ -hold erdőirtási föld évi 1001 kor. 97 fill., opaticzai $101^{849}/1600$ -hold erdőirtási föld 3599 kor. 34 fill. évi kikiáltási árral valamennyi 1901. évi október 1-től 3 évi bértartamra. Pancsován a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében **1901. évi május 24-én d. e. 10 órakor**. Borcsa Gizellaheimi IV. öbl. $1172^{184}/1600$ -hold réti föld 1901. október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 2030 kor., temes-kubini Pönyavicza $159^{497}/1600$ -hold előtér 1901. október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 2528 kor. Szefereni $697^{489}/1600$ -hold dominális föld 1901. október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 1800 kor. bárányosi 9-ik sz. halászati jog 1902. január 1-től 1907. december 31-ig évi 7912 kor. homoliczai 12-ik sz. halászati jog 1902. január 1-től 1907. december 31-ig évi 1062 kor., osztrovai Brza-vrbai halászati jog 1902. január 1-től 1907. december 31-ig évi 8500 kor., pancsovai 32 sz. halászati jog 1902. január 1-től 1907. december 31-ig 1222 kor., plositzi 15, 16 és 17 sz. halászati jog 1902. január 1-től 1907. december 31-ig évi 1480 kor. Borcsa-Gizellaheimi IV. öbl. $328^{1244}/1600$ -hold réti föld 1901. október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 1250 kor. oppova-königsdorfi IV. öbl. 2009 $1371/1600$ -hold réti föld 1901 október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 2010 kor., oppova königsdorfi IV-ik öbl. 1449 hold réti föld 1901 október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 2898 kor. kikiáltási árral. Temes-Rékáson a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében **1901. évi május hó 30-án d. e. 10 órakor**. Hissziási $199^{981}/1600$ hold csere föld 1901. október 1-től 1902. szeptember 30-ig évi 2000. kor. babsai „Lunka“ nevű 120 hold irtás 1901. október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 1597 kor. 20 fill. sziklasi Valia gruini $93^{359}/1600$ hold irtás föld 1901. október 1-től 1902. szeptember 30-ig évi 1331 kor. kikiáltási árral, Nagy-Becsereken a magy. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében 1901. június 3-án d. e. 10 órakor. Lok az ugynevezett Alsó-kovili $508^{508}/1600$ hold réti föld 1901. október 1-től 1907. szeptember 30-ig évi 7102 kor. Nadály, Ferencsatornai halászati jog 1902. január 1-től 1907. december 31-ig évi 1177 kor. kikiáltási árral. Lugoson a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében 1901. június hó 7-én d. e. 10 órakor, szilhai 11, 23, 24, 25 és 26 tag 187 $34/1600$ -hold erdőirtás 1901 október 1-től 1902. szeptember 30-ig évi 1234 kor. 20 fillér, szilhai 13, 14, 21, 22, 27 és 36 tag $167^{1150}/1600$ -hold erdőirtás 1901. október 1-től 1902. szeptember 30-ig évi 1001 korona kikiáltási árral.

Az itt felsorolt bértárgyakon kívül a fentebb nevezett kir. kincstári ispánságoknál az ott kitett napokon úgy szintén a kulai kincst. ispánságnál június 10-én, valamint a sztancsófalvai birtok kezelősnél 1901. május 31-én délelőtt 9 órakor tartandó árverésen több kisebb földrészletek és uradalmi jogok szinte bérbeadni fognak, miért is az érdeklődők a közigazgatási uton közé tett, valamint az alulírt m. kir. jószágigazgatóságnál, továbbá a fentebb nevezett ispánságoknál betekinthető hirdetésekre utaltatnak. A részletes árverési feltételek, a szokott hivatalos órák alatt az ispánságoknál és birtokkezelősnél megtekinthetők.

Aradon, 1901. évi május hó 1-én.

M. kir. állami jószágigazgatóság.

Alapított 1845.

Férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe

tisztelettel ajánlja elősmert

legjobb minőségű árukat.

Nagy választék

bel- és külföldi

gyapju-szövetekből.

Mérték szerinti megrendelések BUDAPESTEN saját műhelyeimben kifogástalan kivitelben készíttetnek. 134

Telefon 457.

Alapított 1845.

Telefon 457.

Dr. Wiener Gyula

fogorvos műtermét

ideiglenesen

Eötvös-utca 1. szám alá

(Rozsnyay-házba) 664

helyezte át.

**Női ruha készitési és confectio
műterem megnyitás.**

Tisztelettel értesitem a nagy-
érdemű hölgyközönséget, miszerint
Aradon, Eötvös-utca 12. számú ház-
ban, az első emeleten egy a mai
kor igényeinek megfelelő

női ruha készitési és

confectio műtermet

létesíttem a melyet 15 évi e
szakban vágó tapasztalatom után
egyedül fogok vezetni.

Midőn ezen körülményt a n. é.
hölgyközönség becses tudomására
hozom, kérem, miszerint engemet
becses pártfogásukba részesíteni
szíveskedjenek.

Tisztelettel

Erdélyi Andorné

női ruhakészitési és Confectio
műterme 668

Eötvös-utca 12. sz. I. emelet.

**Ugyanott több kikép-
zett varró- és tanuló-
leány azonnal felvétetik.**

1901.—179 tkv. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A m.-radnai kir. jbiróság mint
tkvi hatóság közhírré teszi, hogy
Mairovitz Mór végrehajthatónak Bál-
int György és neje végrehaj-
tást szenvedő elleni 2610 korona
tőkekövetelés és jár. iranti végre-
hajtási ügyében a m.-radnai kir.
járásbiróság területén lévő M.-
Radna községében fekvő a m.-rad-
nai 380 sz. tjkvben AZ I. 1. 2.
rész (733, 734.) hrzi. sz. beltelkes
ház ezután járó erdő és legelő
illetősége 1835 koronában ezen-
nel megállapított kikiáltási árban
elrendeltetett és hogy a fennebb
megjelölt ingatlan az 1901. május
hó 31 napján d. e. 9 órákor m.-rad-
nán kir. járásbiróság tkv. hatóság-
nál megtartandó nyilvános árve-
résen a megállapított kikiáltási
áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoz-
nak az ingatlan becsárának 10%-át,
vagyis 183 kor. 50 fillért kész-
pénzben vagy az 1881. LX. t.-cz.
42 §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi novem-
ber hó 1-én 3333. szám alatt kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8-ik
§-ában kijelölt óvadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez le-
tenni. avagy az 1881. LX. t.-cz.
170. §-a értelmében a bánatpénz-
nek a bíróságnál előleges elhelye-
zéséről kiállított szabályszerű elis-
mervényt átszolgáltatni.

M.-Radnán, 1901. márczius 14-én.

**Polgár,
kir. aljbíró.**

695

614—901. a. szhoz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir.
földmivelségi miniszterium
az 1901. évi április hó 27-én
kelt 34137—V/2. számú rende-
letével a Medgyes-Bodzás kincstá-
ri telepes községben építendő
iskolaépület felépítési munká-
latait 11643 korona 56 fillér
összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok
kivitelének biztosítása céljából
az 1901. évi május hó 24-ik
napjának délelőtti 10 órájára az
aradi m. kir. államépítészeti
hivatal helyiségében tartandó
zárt ajánlati versenytárgyalás
hirdetetik.

A versenyezni óhajtok felhi-
vatnak, hogy a fentebbi munká-
latok végrehajtásának elvállalá-
sára vonatkozó zárt ajánla-
taikat (az ajánlati költségve-
tessel együtt) a kitűzött nap
delelőtti 10 órájáig a nevezett
hivatalhoz annyival inkább igye-
kezzenek beadni, mivel a ké-
sőbbben érkezettek figyelembe
nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános
feltételekben előirt, az engedé-
lyezett költségösszeg (illetve az
ajánlati költségvetés végössz-
zege) 5%-ának megfelelő bán-
atpénz (vagy a bánatpénz-
nek az állampénztárnál (adó-
hivatalok, vámhivatalok, sóhi-
vatalok stb.) történt letételét

igazoló pénztári nyugta) esato-
landó.

A szóban forgó munkálatra
vonatkozó műszaki művelet és
részletes feltételek a nevezett
m. kir. államépítészeti hiva-
tálnál a rendes hivatalos órák-
ban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1901. május
hó 10-én. 679

M. kir. államépítészeti hivatal.

Veszek Zálogczédulákat !!

Ékszerárgyak

Arany-, Ezüstneműek, Gyémánt és
Brilliántok a legjutányosabb árban
kaphatók! 275

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerésznél

ARAD, Templom-utca, Minorita-palota.

Ugyanott

tört arany, ezüst, drágakövek, bármilyen
ékszerárgyak, a legmagasabb árban meg-
vétetnek vagy új tárgyakra áteseréltetnek.

Veszek Zálogczédulákat !!

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos csengő
berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók. 665

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza.

Dus választék

női-ruhák (Homspans) divatos szabás

30 koronától feljebb.

Selyem-blousok és Joupponok

legujabb kivitelben. 131

Jutányos árak! Alapított 1875. Telefon 238.

STERNA

Aradi nyomda részvenytársaság könyvnyomdája.